

A U S T R A L S K É

Listy

IN AUSTRALIA POSTAGE PAID
IN AUSTRALIA POSTAGE PAID

AUSTRALSKÉ LISTY

ČÍSLO : 68 / 69

duben - květen 1997

Print Post Approved

PP 242296 / 00084

\$ 2.60

Magical

on

Bondi

Bondi Pavilion Theatre

L. & G. Pergl

Česká Optická Firma

57 Pelham Street
CARLTON VIC. 3053
Tel: (03) 9663 6242

ZNOJEMSKÉ OKURKY !!

K dostání v Sydney
za velkoobchodní ceny
Máte - li zájem
Mirek - 9890 9953 po 3. hod.

DENTAL PROTESIS

ODBORNÝ ZUBNÍ PROTETIK
nabízí své služby, ve zvláštních případech
(stáří, nemoc atd.) ošetření doma možné,
(soukromé pojištění vyplácí
předem domluvenou částku)

Další informace
na čísle: **(02) 9388 2216**
mluvíme česky i slovensky
425 Old South Head Road
North Bondi NSW 2026

Hledáte příbuzné a známé?
Nabízíte služby a servis?
Máte zájem o seznámení?
Využijte

AUSTRALSKÉ LISTY !!!

Česky mluvící solicitor / právník a advokát
vám nabízí služby

Vynikající znalost českého a australského práva.
Kontaktujte: Vladimíra Gazdíka

V. GAZDIK LL.B. & CO. SOLICITORS

Vladimír Gazdik LL.B.
Solicitor & Advocate CR

1A/5 Wongala Crescent
Beecroft NSW 2119 Australia
Telephone: **(02) 9484 2221**
Facsimile: **(02) 9484 0606**

Mobile: 015 274 734
After Hours: (02) 9980 7908
Appointments: (047) 87 6336

CONTACT

P.R.I.N.T.I.N.G. LTD

A.C.N. 002 887 238

NAVRHNEME
GRAFICKY UPRAVÍME
KVALITNĚ VYTISKNEME
BAREVNĚ I ČERNOBÍLE
KATALOGY
OBCHODNÍ DOPISY
REKLAMNÍ NABÍDKY
SVATEBNÍ OZNÁMENÍ
VIZITKY
a další

Unit 4, 175 Gibbes Street
CHATSWOOD, NSW, 2067, AUSTRALIA
Tel (02) 9417 8555 Fax (02) 9417 5510

APPLIED COMPUTER SYSTEMS

(Australia)

dodáváme celé systémy 'software' i 'hardware' pro
MANUFACTURING, ENGINEERING
DESIGN, CAD/CAM
DESKTOP PUBLISHING
JOB COSTING, ACCOUNTING
MULTIMEDIA, DESKTOP VIDEO
České, EASTERN & WORLD FONTS
BUREAU SERVICE & TRAINING

7 Boonah Street
WENTWORTHVILLE
NSW 2145

Tel: 02 9636 1873
Fax: 02 9631 2024
Mobile: 018 288 477

5th Floor 75 King St
Sydney NSW 2000

Tel: (02) 9262 1144
Fax: (02) 9262 4479

Plánujete cestu do Evropy?
Na zasedání zašleme náš katalog a zajistíme:
- levné letenky,
- ubytování,
- půjčení auta,
- zájezdy pro vaše australské přátele,
- pobyt v lázních,
- dovolenou na lodi,
- pojištění a profesionální servis.
Volejte Renatu - 9262 1144

NECHCE TO TROCHU TOHO KLIDU ?

Štěpán Skřivánek

Rozvlněná hladina českých medií klidu nenachází. Je rozbouřená politickými a ekonomickými skandály. Ty byly, jsou a budou všude na světě, ale senzační reportáže o nich jsou dnes v republice na denním pořádku. Listopad nadzvedl víko, které po dekádě milosrdně přikrývalo všechnu špinu. Česká media se zřejmě ještě nevyřádila. Svoboda jim takové chování dovoluje. Sebekázeň ve flóru ještě není.

Skandály nejsou pod sluncem nic nového. Tak jako v Itálii, ve Francii a v desítkách jiných zemích svobodného tisku, česká opozice si mne ruče. Jenže český tisk jakoby vycházel z premisy, že česká špina je nějakou zvláštní špinou. Že české skandály jsou obry mezi skandály ve světě. A to všeho proto, že my Češi, my kabrňáci, jsme středem všeho. Takže tedy naše špina, to je, pane, nějaká špina!

Přitom stačí porozhlédnout se přes hranice. Na severovýchod do Polska a na jihovýchod do Maďarska. Na Slovensko. A což teprve na Ukrajinu nebo do Ruska! V těch zorných úhlech bledne česká špina a pohasínají skandály ne sice do bezvýznamnosti, leč alespoň nabývají ty neblahé jevy všednějších proporci. O Bulharsku, Rumunsku a zubožené Jugoslávii a Albánii se netřeba ani zmiňovat. Proč tedy česká media s takovou očividnou rozkoší kálejí do vlastního hnízda?

V České republice je nezaměstnanost zanedbatelnou veličinou, zatímco třeba dnes i v Německu je už hrozivým faktorem. Jídla plno. Svoboda všeho naprostá. Co my, věční nespokojenci vlastně chceme po získání volnosti - okamžitý ráj? Všechno perfektní, teď a hned? Pokud možno bez námahy? A přitom víme, že nejen každá legrace, ale i každá svoboda něco stojí. Chce to klid. Alespoň trochu klidu. A hlavně smysl pro proporce. Jestliže česká media utahají presidenta Havla a premiéra Klause k úplné bezmoci, co potom? Zavoláme si poradatele z venčí, jako už tolikrát v minulosti? Koledujeme si opět o Lipany?

ČESKO - NĚMECKÁ DEKLARACE

V polovině března navštívila Austrálii MUDr. Jaroslava Moserová, první zdejší velvyslankyně České republiky, která v současné době zastává významnou funkci místopředsedkyně senátu Českého parlamentu. Zúčastnila se v Canbeře mezinárodní konference na téma "The Role and Responsibility of the Media". ABC National Radio natočilo s Dr. Moserovou rozhovor do důležitého programu "The Europeans", který byl věnován jejímu chápání českého exilu, její hře "A Letter to Wollongong" a oběti Jana Palacha.

Při své zastávce v Sydney m.j. navštívila australskou premiéru českého filmu "Kolja", poskytla českému vysílání rozhlasové stanice SBS obsažný rozhovor o své práci. Jedním z námětů byla Česko - německá deklarace, jež byla v nedávné době přijata oběma komorami Českého parlamentu. Před jejím schválením v senátě vystoupila dr. Moserová v diskusi s příspěvkem v němž tlumočila názory řady občanů, kteří se na ni v její funkci obrátili. Dala nám k dispozici text svého příspěvku, v němž říká, že chápe a tuší, že se Deklarace nebude mnohým Čechům a Němcům líbit.

Citím povinnost promluvit za svoji generaci, za ty, kdo mne vyzvali k nesouhlasu s deklarací, kterou dnes projednáváme. Psali mi lidé, kterých si vážím, lidé, kterým leží na srdci budoucnost této země, lidé moji generace, kteří pamatují to, co pamatuji i já, a kteří prožili víc. Je těžké zapomenout, co předcházelo druhé světové válce, co se dělo v našem pohraničí, jak byli naši němečtí spoluobčané zfanatizováni, do jaké míry podlehli mýtu, že německý národ je nadřazený jiným národům, že my jsme národ méněcenný. Pamatuji si, jak jsme poslouchali Hitlerův projev, ve kterém hystericky křičel, že náš národ musí sklidit ze světa, "ausradieren". Léta, která následovala, nezapomene nikdo z nás. Nemůžeme zapomenout, že nacistické Německo vrazilo klín mezi Země koruny české a Slovensko. Naše paměť však zahrnuje jen to, co jsme sami prožili, čeho jsme byli svědky.

Zapomínáme, že Německo samo bylo zotročená země, znásilněná nacismem, jako jsme byli později my znásilněni komunismem. Zapomínáme, kolik jsme před zrodem nacismu od Němců získávali, kolik jsme mu i my poskytovali, k jak velkému prospěchu byly naše styky v umění a ve vědě. Na co vzpomínat nechceme, je to, co se dělo v roce 1945, kdy docházelo ke zločinům, které ani nechci popisovat. Byla jsem nechtěně jejich svědkem. Ale tyto zločiny nepáchal národ, páchala je chátka, běsnící hordy sadistů, jaké se najdou v každé zemi. Nicméně věřím, že je na místě vyslovit

Stručný přehled rubrik

Česko-německá deklarace	01
Právnícké okénko	02
Odešli v roce 1996	03
Česko-slovenské problémy	04
Zprávy	05
Špion jemuž nevěřili	06 - 08
C A CA	09
Povídání s moudrými lidmi	10 - 11
Kultura	12
Perly a perličky	13
Zázraky vědy	14
Lidé a plachetnice	15
Povídání přes oceán	16 - 17
Nad dopisy čtenářů	18
Chléb náš vezdejší...	19
Z tajů řeči anglické	20
Slovácko sa nesúdi	21 - 23
Křížovka - humor	24

litost nad tím, že se nám nepodařilo těmto skutkům zabránit a že zůstaly nepotrestány. Lidem mé generace však připadá, že se v deklaraci porovnává něco, co je nesouměřitelné, a nesouměřitelné to je. Při pečlivějším čtení textu to však z jeho formulace vyplývá, je řečeno, co byla příčina, a co následek, a neporovnatelné porovnat nelze.

Mnohým v deklaraci chybí zmínka o tom, že s námi bylo zacházeno jako s méněcenným národem odsouzeným k zániku, bez práva na vyšší vzdělání, chybí zmínka o genocidě židů a Romů. Dovedu si představit, že někdejší sudetským Němcům, kteří byli v roce 1938 příliš mladi, než aby porozuměli zrůdnosti nacismu, také lecos může v textu chybět.

Kdo jsme však my, vymírající generace na obou stranách hranic, abychom bránili dobrému soužití našich zemí v budoucnosti? Současné Německo skutečně opravdově usiluje o vpravdě demokratický vývoj své země a Evropy, chce být našim dobrým sousedem, je to zcela jiné Německo, než jaké bylo před šedesáti lety, i my jsme jiní.

Ponechme na budoucích generacích, aby se dobrali dějinné pravdy a z dějin se poučili. Ti z nás pak, kteří věří v Boha, věří také, že pravda a spravedlnost jsou i v jeho rukách.

Ano, své zkušenosti a obavy vyslovit musíme, musíme podat svědectví, ale nemáme právo svoje předsudky a obavy vštěpovat svým vnukům. Předsudky a nedůvěra přenášené z generace na generaci jsou jed.

Závěrem chci opakovat to, co jsme již několikrát opakovali: česko-německá deklarace nebyla sepsána ani pro moji generaci ani za moji generaci, po nemalém úsilí ji sestavila generace současná pro generaci budoucí. Deklarace je dalším kamínkem do mozaiky základů budoucího spojené, demokratické, mírumilovné Evropy. Proto budu pro tuto deklaraci hlasovat, a prosím i ty z vás, kteří ještě váhají a těžko se zbavují vzpomínek, které nelze vymazat, aby se ke mně připojili."

Politik nemá snadnou roli. Jsou situace, které v přítomné době vynikají svou závažností a vyžadují schopnost moudře a správně odhadnout následky současného rozhodnutí pro generace budoucí a zabránit předem opakování

chyb starých a vytváření nových - jakési myšlení ve třech časových polohách souběžně.

(Za správnost textu Dr. J. Moserové ručí Jan Jirásek)

Právnícké okénko

Naši krajané, kteří chtějí podnikat v České republice, získat zpět české občanství či povolení k pobytu, musí spolu s dalšími dokumenty předložit výpis z rejstříku trestů. V některých státech obdoba trestního rejstříku existuje, v jiných nikoliv.

Rejstřík trestů v České republice vede evidenci osob pravomocně odsouzených soudy v trestním řízení a dále evidenci jiných, významných skutečností pro trestní řízení, pokud tak stanoví nějaký právní předpis. Údaje z evidence slouží pro potřebu trestního nebo správního řízení a k prokazování bezúhonnosti.

V trestním rejstříku jsou zahrnuty údaje o osobě odsouzené, a to tak, aby nebyl zaměnitelný s jinou osobou. Uvádí se zde proto nejen současné příjmení, ale i příjmení dřívější, data narození, rodné číslo a další údaje k identifikaci odsouzeného.

V evidenci jsou zahrnuty i údaje o soudu, který odsouzeného odsoudil i spisová značka řízení, které proti němu probíhalo. Evidence obsahuje i rozhodnutí o vině, trestu, eventuálně o ochranném opatření, bylo-li uloženo a o tom, zda byly tyto tresty vykonány.

Do evidence se zapisuje i udělení milosti, účast odsouzeného na amnestii a zahlazení odsouzení.

Odsouzení cizozemským soudem se zapisují do rejstříku trestů pouze tehdy, jestliže o uznání rozsudku takového soudu rozhodl Nejvyšší soud.

Protože v České republice je zaveden institut podmíněného zastavení trestného stíhání, evidují se i údaje o něm.

Z hlediska občanů je důležité rozlišovat mezi výpisem a opisem z evidence rejstříku trestů.

Pro potřeby trestního řízení se vydává opis z evidence rejstříků trestů, který obsahuje veškeré údaje o odsouzení. Znamená to proto, že jsou zde uvedeny i tresty, které byly zahlazeny, amnestovány, a to bez ohledu na lhůtu, která uplynula

od odsouzení či vykonání trestu.

Důvodem je skutečnost, že v trestním řízení se hodnotí osoba obviněného i s přihlédnutím k jeho dosavadnímu způsobu života, přihlíží se k tomu, zda se jedná o první prohřešek dotyčného nebo zda se jedná o osobu, která soustavně páchá trestnou činnost.

Pro potřeby občansko-právní se vydává pouze výpis z evidence trestů. Zde jsou uvedena pouze pravomocná odsouzení, která nejsou zahlazena a pokud jako by nebyl odsouzen, obdrží výpis z evidence trestů bez záznamu a na dotyčného se hledí jako by byl bezúhonný.

JUDr. PhDr. Oldřich Choděra

Advokátní kancelář

Národní tř. 25

110 00 Praha 1

UPOZORNĚNÍ

Archiv Ministerstva vnitra ČR žádá všechny krajany, žijící v Austrálii o laskavé sdělení jakýchkoliv informací o pobytu a případné smrti pana Stanislava Lišky, nar. 29.7.1911 v Pištěně (někdy je též omylem uváděné 27.8.1911). Pan Liška byl praporečkem Sboru národní bezpečnosti, v letech 1945-48 byl velitelem stanice ve Všerubech a v srpnu 1949 odešel do Německa. Podle spolehlivých zpráv krátce poté odešel do Austrálie, kde prozatím jeho stopa mizí. Všechny informace zasílejte, prosím na adresu:

Ministerstvo vnitra
sektore archivní a spisové služby,
poštovní přihrádka 21/ASU,
170 34 Praha 7,
Czech Republic.

Odešli navždy v roce 1996

Ella Fitzgeraldová

Pravděpodobně nejslavnější americká jazzová zpěvačka všech dob se narodila 25. dubna 1918. Proslula zvučným hlasem s velkým rozsahem a dokonalou intonací. Natočila přes dvěstě padesát gramofonových desek. Zemřela 15. června ve svém domě v Beverly Hills v kruhu své rodiny.

Olga Havlová

Narodila se 11. července 1933. V roce 1964 se provdala za Václava Havla a byla mu oporou v dobách pronásledování. Po jeho zvolení prezidentem založila Výbor dobré vůle. První dáma České republiky zemřela po těžké nemoci 27. ledna.

Ljuba Hermanová

Vlastním jménem Luběnka se narodila 24. dubna 1913 v Neratovicích. Vítězná zpěvačka se postupem času stala první dámou českého kabaretu. Zemřela v Praze 21. května následkem komplikované zlomeniny dolní končetiny.

Francois Mitterrand

Francouzský prezident v letech 1981-1995. Zemřel po zdlouhavé nádorové nemoci, kterou usilovně tajil. Tento představitel socialistů se aktivně účastnil odboje za druhé světové války, byl v nacistickém zajetí.

Marcello Mastroianni

Proslulý italský herec, filmový partner Sofie Lorenové. K jeho nejznámějším filmům patří Manželství po italsku, Rozvod po italsku, Sladký život, Včera, dnes a zítra, Osm a půl a mnoho dalších. Zemřel ve svém pařížském bytě 19. prosince ve věku 72 let.

Miloš Kopecký

Jeden z nejvýznamnějších českých herců se narodil 22. srpna 1922 v Praze. Za své zájmy tento známý milovník považoval umění, ženy a peníze. Jako hvězdná stálice

Vinohradského divadla zemřel 16. února po dlouhé těžké nemoci.

Miloš Kirschner

Slavný loutkář a principál Spejbla a Hurvinka se narodil 16. března 1927 v Praze. Divadlo Spejbla a Hurvinka, kterému léta řediteloval, proslavil po celém světě, legendární postavičky byly polygloty. Zemřel po těžké nemoci 2. července.

František Plánička

Legendární fotbalový brankář považovaný ve třicátých letech za jednoho z nejlepších v Evropě, se narodil 2. července 1904. Kapitán týmu Československa, který získal stříbrné medaile na Mistrovství světa v roce 1934 v Itálii. Zemřel 20. července.

Rafael Kubelik

Narodil se 29. května 1914 v Běchorech na Kolínsku jako syn slavného houslisty Jana Kubelika. Jako dirigent České filharmonie založil Pražské jaro. Od roku 1948 žil v zahraničí, kde také zemřel - 11. srpna ve švýcarském Lucernu.

Eduard Cupák

Populární herec Městských divadel pražských, narozen 10. března 1932 v Brně, který se začal věnovat od roku 1968 výhradně rozhlasovému, televiznímu a filmovému herectví včetně dabingu. Zemřel po těžké nemoci 23. června.

Jaroslav Štercl

Známý komik, který se věnoval kabaretu a estrádě. Hrál v Laterně Magice, Alhambře a v Hudebním divadle v Karlíně a v Nuslicích. Často vystupoval na televizní obrazovce. Narodil se 18. listopadu 1919 v Blovicích u Plzně a zemřel 4. dubna.

Ota Janeček

Maliř, grafik a ilustrátor, pro něhož jsou typické lyrické motivy. Známé jsou jeho cykly ptáků, motýlů. Rovněž typické jsou pro jeho díla ženské postavy a abstraktní, přírodou inspirované formy z cyklu Drůzy. Narodil se 15. srpna 1919 a zemřel 1. července.

František Venclovský

První český přemožitel kanálu La Manche byl rodákem z Lipníka nad Bečvou. Někdejší čs. reprezentant v boxu po neúspěšném pokusu 6. září 1970, překonal 30. července 1971 úžinu mezi Anglii a Francií za 15 hod. 26 minut. Zemřel 13. prosince ve věku 64 let.

Eduard Haken

Slavný operní pěvec, který byl 50 let členem Národního divadla se narodil 22. března 1910. Haken byl široké veřejnosti znám například jako Vodník v Rusalce či Kecal v Prodané nevěstě. Zemřel 12. ledna.

Miroslav Florián

Lyrický básník, jehož ranné sbírky Otevřený dům a Závrat z padesátých let definovaly tehdy vlnu poezie všedního dne. Často publikoval v denním tisku. Narodil se 10. května 1931 v Kutné Hoře a zemřel v den svých 65 narozenin.

Jiří Kotalík

Historik umění, profesor Akademie výtvarných umění, který byl v letech 1967 až 1990 ředitelem Národní galerie. Zasloužil se o rekonstrukci vyhořelého Veletržního paláce. Narodil se 22. července 1920 v Praze a zemřel 26. ledna.

HLEDÁME

BOHDANA LIŠKU

nar. 12. 3. 1946,
v Austrálii žije
od roku 1978 - 1979

Informace volejte na :
Generální konzulát ČR
(02) 9371 0479

PROBLÉMY ČESKO - SLOVENSKÉ

"Žádná oficiální návštěva České republiky bez splnění těchto dohod není aktuální. Předpoklad, že by se Slovensko zřeklo deseti tun zlata a ohrozilo své devizové rezervy, je nereálný", prohlásil premiér Vladimír Mečiar ve Slovenské televizi v souvislosti s napjatými česko-slovenskými vztahy. Podmínkou návštěvy je omluva prezidenta Havla za jeho výrok na Mečiarovu adresu a navrácení zlata. Dodal, že Slovensko považuje za svoji povinnost upozornit NATO na přetrvávající problémy s rozdělením majetku bývalé federace. Podle něho má ČR na vybranou - buď budoucnost, nebo staré hříchy. Mezi oběma zeměmi, které se snaží o integraci do společenství, musí být prý čistý stůl. Mečiar dále řekl, že vypořádá daleko složitější vztahy s Maďarskem a daleko pozitivněji.

"Nechci nic, než svoje. Já jsem navrhoval, abychom skončili na nule. Přestaříme se dohadovat, co komu patří, udělejme škrt. Na tu nulu nemám v Praze partnera. Problémy jsou, jak tvrdí Mečiar, daleko hlubší. Je nutné jednat o celní unii a její perspektivě, o vzájemné bilanci zahraničního obchodu i o podobě politické spolupráce. V této souvislosti řekl, že pro Slovenskou vládní špičku může být partnerem k jednání třeba Sládek, protože podle Mečiara, Češi také na Slovensku jednají pouze s extremisty. V závěru besedy pohrozil Havlovi a také Pithartovi, že by si měli vzpomenout na rozhovory s ním mezi čtyřma očima. "Nebyl bych rád, kdyby čeští politici dosáhli toho, že budu nucen hovořit. Zatím nechci, protože věci v ČR jsou živé. Dodržuji korektnost a mám právo ji také žádat, pokud chtějí mít úctu." Podle Mečiara celá záležitost skončí jednáním. S kým, to se prý ještě uvidí.

Mistopředsedkyně Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS) Olga Keltoš potvrdila slova Mečiara, že podmínkou oficiální návštěvy České republiky je omluva prezidenta Havla a navrácení slovenského zlata. Ministryně sociálních věcí, práce a rodiny věří, že nakonec dojde ke kompromisnímu řešení nynější napjaté situace. "Budou-li obě strany vycházet ze svých zkušeností z

vyjednávání při dělbě majetku federace, myslím si, že problém bude vyřešen." Na dotaz ČTK co nastane v případě, že se prezident Havel neomluví a Praha bude i nadále vázat vrácení zlata na dořešení majetkových problémů, naznačila, že podle ní, se prezident Havel, jako "rozvázný" politik premiéru Mečiarovi omluví za výrok o "stihomamu" v rozhovoru pro francouzský list Le Figaro. Praha i Bratislava, podle ministryně, ztrácejí nyní vyhozením vztahů stejně. Neprospívá ani ČR ani Slovensku, když musí požadovat omluvy, popřípadě podávat návrhy na další řešení k mezinárodním institucím.

Zdá se, že existuje jen málokdo, kdo by se nesnažil licoměrně ublížit Slovensku a jeho premiérovi. Na tak malý stát je to nepřátel skutečně požehnaně, jak lze soudit podle posledních reakcí premiéra. Podle Mečiara proti Slovensku a proti němu samotnému vedou kampaň nejvyšší představitelé ČR v čele s Václavem Havlem. Přitom český prezident se nedopustil ničeho neodpuštělného, jednoduše, (jak to alespoň tvrdí většina slovenských občanů), pojmenoval souvislosti pravým jménem. O tom, zda je tato otevřenost hodná státníka jeho formátu, se mohou vést polemiky. Nikoliv však o podstatě věci. Charakteristika chování a jednání premiéra Mečiara je na Slovensku v mnoha případech razantnější a diagnóza radikálnější. První lavinu na toto téma spustil bývalý poslanec Slovenské národní rady Peter Tatár, který po jistém expoé Mečiara v parlamentu mu doporučil psychiatrické vyšetření. O stihomamu se hovořilo, a nejen na Slovensku, i při údajném pokusu o atentát na slovenského premiéra v průběhu jeho návštěvy v Německu. Nad peripetiemi, které vznikly, když údajně on sám tuto možnost nastolil, krouží mnozí dodnes hlavami. Co si myslet o předsedovi vlády, který politické špičky sousedních zemí, tedy ČR, obviňuje z úmyslu vojenské agrese, neustále varuje před různými spiknutími a manipulacemi. Tvrdí dokonce, že se americký prezident Clinton dohodl tajně s Černogorským o obnovení česko-slovenské federace? Diplomatská odpověď by se jistě našla. Ovšem je nutné zvážit, jestli obcházení problému má nějaké opodstatnění.

Slovenská vládní politika se

dostala do krize. Na komplikace na vnitřní i vnější scéně reaguje kabinet nervózně a nepromyšleně. Havlův výrok byl vitanou příležitostí odvést pozornost. Ultimatum V. Klausovi, že návštěva nebude, dokud Češi nevrátí zlato, je zastírací manévr. Byla to totiž česká strana a její premiér, který prohlásil, že návštěva V. Mečiara v Praze není prioritní. A jak napsal jistý vlivný slovenský komentátor, není nic horšího, než když se Mečiar urazí. Právě proto by měli představitelé obou zemí zachovat rozvahu a na různá "gesta" reagovat s diplomatickou korektností.

"Základem každého právního státu je dodržování smluv. Existuje tak zvaná základní smlouva o vztazích mezi Českou republikou a Slovenskem, která mimo jiné předpokládá, že se každého půl roku budou setkávat premiéři obou zemí a každý rok prezidenti. Tato smlouva není systematicky dodržována a to škodí oběma státům", řekl novinářům předseda ČSSD Miloš Zeman. Předpokládat, že ke schůzce dojde až tehdy, když budou vyřešeny některé problémy, je podle Zemana naivní, protože schůzka se koná právě proto, aby se některé problémy řešily. Z tohoto důvodu Zeman lituje, že nedošlo k plánované schůzce premiérů obou zemí a pokládá to za narušení česko-slovenských vztahů. Stejně tak lituje, když se některá z těchto zemí obrací na instituce, jichž není členem se stížností na druhou zemi, která rovněž není členem této instituce. Tento fakt považuje za velice bizarní a domnívá, že by přímá jednání byla mnohem efektivnější. "Požaduje-li Slovensko vrácení zlata, nemělo by zapomínat na pohledávku České republiky ve výši 24 miliard korun, která byla potvrzena mezinárodním auditem, ke slovenským majetkovým nárokům", řekl na závěr Miloš Zeman.

(Svobodné slovo 14-4-97 kráceno)

P.S. Havlův výrok pro Le Figaro:
"Mečiar trpí stihomamem"

EKONOMIE

Česká ekonomika vyslala další nepříjemný signál. Čerstvá čísla, která zveřejnil Český statistický úřad, hovoří o tom, že klíčový ukazatel českého hospodářství - průmyslová výroba - poklesl v únoru ve srovnání se stejným obdobím loňského roku o 3,5%. Souběžně s tímto údajem byl potvrzen také nedobrá vývoj zahraničního obchodu, který jen za poslední dva měsíce vykázal propad více než 27 miliard korun.

Okamžité reakce ekonomů převážnou zdůrazňují, že tato čísla jenom dokazují vážnost situace. Vládní ekonomové prodloužili pravidelná jednání kabinetu do pozdních hodin. Premiér Klaus po tomto rokování oznámil, že program vlády na pomoc ekonomice v nejnepříjemnější verzi se týká osmi bodů. Jejich konkrétní podoba bude zveřejněna. Z kusých a značně protichůdných informací není zatím jasné ani to, zda vláda uvažuje o zavedení dovozní přírážky. Ministr financí Ivan Kočárník úvahy o této přírážce jednoznačně popírá. Lecos může napovídat i to, že předseda vlády Václav Klaus ještě před klíčovým rozhodnutím navštíví instituce Evropské unie. Lze předpokládat, že na pořadu jednání bude i problém propadu české obchodní bilance s Evropskou unií a problém subvencování zemědělských komodit ze země EU do České republiky.

Na velmi nepříznivý vývoj české ekonomiky včera velmi razantně zareagovala Česká národní banka. Oznámila, že potvrzuje naléhavost problémů ekonomiky, zejména v tom, že přetrvává nerovnováha ve vnějších vztazích. Tato nerovnováha je způsobena nadměrným růstem mezd, tendencí vývoje státního rozpočtu ke schodkovému hospodaření a nedostatky v mikrosféře. uvedl mluvčí této instituce Martin Švehla.

ZIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zničené životní prostředí a světovou válku považuje většina občanů ČR za největší hrozbu pro lidstvo. Skoro třetina z nich se domnívá, že téměř všichni se chovají podle hesla "Po nás potopa". Vyplynulo to z výzkumu, který pro

Ministerstvo životního prostředí vypracovala agentura DEMA. Války se obávají především občané kolem šedesáti let, o stav životního prostředí se strachují především lidé kolem třicítky a mladší. Ti také považují životní prostředí za největší nebezpečí pro zdraví člověka. Více než dvě třetiny dotazovaných se domnívají, že možnosti podílet se na ochraně životního prostředí jsou omezené, nebo dokonce žádné. Větší naději vkládají do občanských sdružení a ekologických iniciativ, o jejichž prospěšnosti jsou přesvědčeni všichni. Vlastní podíl na ochraně životního prostředí vidí asi třetina v třídění odpadků, odevzdávání sběru, v úklidu a ve vysazování zeleně. Patnáct procent vidí cestu k nápravě v upřednostňování ekologicky šetrných výrobků.

ZDRAVOTNICTVÍ

"Do nemocnice mně neposilejte, pane doktore, já se tam bojím. Nedávno jsem se od tamtud vrátila a je to hrůza. Sestry i lékaři jsou nervózní, mají problém sehnat léky. Raději se budu léčit doma", prosila nedávno jedna starší pacientka svého praktického lékaře. "Nemocnice nechteji přijímat dlouhodobě nemocné lidi, protože na nich prodělávají, nepředepisují drahé léky, protože šetří a pacienty posílají k nám, k praktickým lékařům. Jenže i my musíme dodržovat limity na léky. Lidé se nemocnic bojí, protože nevědí, co je tam čeká" řekl MUDr. V. Rus.

Léky se podařilo obstarat a podle ministra zdravotnictví má být uzavřeno příměří Asociací velkodistributorů léčiv. Zajišťování léků má však stále jeden společný rys - improvizaci. I když se finanční bilance některých zařízení zlepšila, na příklad pražské Fakultní nemocnice v Motole, stále tu visí staré dluhy. Byl strach paní z ordinace MUDr. Rusa oprávněný? Zaměstnanci nemocnic nepřiznají, že se potíže dotýkají pacientů, přišli by o "místo", konstatuje předseda odborového svazu zdravotnictví Jiří Schienger. "Jedno je jisté, nemocnice se brání přijímat dlouhodobě nemocné, protože na nich prodělávají. Jsou známé případy, že příbuzní objeli s

pacientem tři, čtyři nemocnice, než jej hospitalizovali"

Je potřeba okamžitě rozetnout začarovaný kruh platební neschopnosti, uvedl ministr Stráský, a tak hledá pomoc v půjčkách a podpoře ze státních zdrojů. To však vytrhne trn z paty jen na krátkou dobu. Stráský proto připravuje zrušení asi čtvrtiny menších nemocnic a redukcí dalších zařízení. Péče se tak prý zefektivní a zlepší, jelikož se zruší nemoderní špitály, občané však budou muset dojíždět trochu dál. Všechny současné nemocnice se z všeobecného pojištění neuživí, s tím souhlasí všichni odborníci. Na častou otázku, proč vláda nerozsekla kruh platební neschopnosti dříve, když ještě situace nebyla tak alarmující, dosud premiér Klaus neodpověděl. Propad nemocnic narostl v letech 1995 a 96. Opatření, která připravuje Stráský nyní by tehdy vyšla levněji a neprobíhala by za takových zmatků, mini pozorovatelé.

ZASTÁNCI MONARCHIE

Monarchisté žádají změnu ústavy. Tradice monarchie je v české zemi mnohem delší než tradice republiky. Uvedl to v Praze na šestém sněmu politického hnutí Koruna česká místopředseda představenstva Tomáš Kordáč. Royalistické hnutí požaduje změnu státního zřízení českého státu za současné republiky na konstituční monarchii, od čehož si mimo jiné slibuje posílení národní hrdosti a sebevědomí. Koruna česká na rozdíl do jiných politických stran neusiluje o převzetí vlády v zemi, ale pouze o změnu ústavy České republiky, která by znamenala ustanovení monarchie a zvolení panovníka s dědičným nástupnickým právem.

SETKÁNÍ S VÝZVĚDNOU SLUŽBOU SOVĚTSKOU

(Z knihy generála F. Moravce
"Špión, jemuž nevěřili")

V minulém čísle Listů jsme se seznámili se smutným údělem šéfa československé špiónážní služby během posledních dnů jeho pobytu v republice před odchodem do třetího exilu krátce po únoru 1948. Odnášel si tehdy v uzlíčku jen hrstku osobních potřeb a utíkal přes hranice jako štvanec. On, člověk jehož zásluhy o republiku ve dvou světových válkách měly být vzorem mladším generacím, sotva zachraňoval včasným útekem holý život a stal se vyhnancem. Lidé doma o něm nesměli po několik desetiletí vědět.

Počáteční kapitoly jeho autobiografie vydané až po jeho smrti dcerou Hanou se zabývají údobím kdy tento hrdina československých odbojů vedených v zahraničí začínal v Praze na generálním štábu v Dejvicích v polovině třicátých let budovat moderní vojenskou výzvědnou službu naší armády. To bylo v době, kdy Hitler se už zcela veřejně vysmíval západním spojencům a kdy přes zákazy plynoucí z mírové smlouvy versailské znovu povstala mocná a útočná německá armáda. Tehdy se už Hitler sotva tajil se svými úmysly rozbit Československo a sudetští Němci pilně pracovali na rozbití republiky.

V době, kdy generál Moravec výzvědnou síť postavil na nohy, Sověti se teprve začínali přeorientovávat z údobí snů o světové revoluci na obranu proti útočnému Německu. Vidět gigantickou sovětskou rozvědku v plenkách bylo privilegiem Čechů.

Redakce

V létě 1936 jsem podnikl cestu do neznáma - cestu, jejímž účelem bylo první setkání mezi představiteli naší organizace a sovětskou vojenskou tajnou službou. Z rozkazu generálního štábu jeli s sebou i vybraní odborníci na Německo, z našeho výzvědného a vyhodnocovacího personálu v centrále. Měli jsme projednat otázky zpravodajské služby proti Německu a organizovat výměnu informací mezi našimi organizacemi.

Tato cesta představovala mezník ve vztazích mezi Sovětským svazem a Československem. Předcházela jí návštěva československé vojenské delegace v Moskvě a účast sovětských armádních představitelů na prvních rozsáhlých vojenských manévrech v Československu. Krátce poté následovala účast československé vojenské delegace, vedené

velitelem generálního štábu, generálem Krejčím, na tak zvaných "hlavních manévrech" Rudé armády.

Tyto styky byly výsledkem nové spojenecké smlouvy. Jak známo, styky Československa se Sovětským svazem nebyly zpočátku přátelské. Československé legie byly mezi těmi, kdo pomáhali bělogvardějcům spolu s britskými a americkými jednotkami v boji proti bolševikům za občanské války, jež vypukla po Říjové revoluci v roce 1917. Počáteční komunistické pokusy rozničit mezinárodní revoluci za hranicemi sovětského Ruska byly sice postupně postiženými zeměmi potlačeny, ale rozhodně nepřispěly k vyvolání přátelských citů. V roce 1919 zastavily československé vojenské síly vojenský nápor maďarského komunistického vůdce Bely Kuna, krátce poté byly naše jednotky soustředěny na severních hranicích Československa, aby zabránily útoku jednotek Maxe Hölze, který prohlásil v Sasku sovětskou republiku a snažil se uniknout do Československa, když výmarská republika potlačila jím vedené povstání. Uvnitř samotného Československa se podobný komunistický pokus o převrat soustředil na průmyslové uhlénné oblasti v Kladně u Prahy a v Oslavanech nedaleko Brna. Byl potlačen československou vládou v několika dnech bez krveprolití i bez velkého zájmu většiny občanů, kteří v nadšení z nově získané samostatnosti cítili málo sympatií k internacionální myšlence komunismu.

Ironií osudu někteří z této hrstky rádobý revolucionářů se jimi stali v době slavné anabáze československých legií od řeky Volhy napříč Sibiří. V této době byli totiž českoslovenští legionáři nejen předmětem vojenských útoků bolševických armád, ale i útočné bolševické propagandy. S navrátilivšími se legiemi se vrátil i malý počet komunisticky ovlivněných jednotlivců, kteří se pak stali jádrem komunistického hnutí v Československé republice. Toto hnutí, vtělené brzy do právoplatné komunistické strany, zastoupené v parlamentu, zaujalo vůči republice záporné stanovisko a odporovou taktiku, ale zůstalo až do druhé světové války úplně bezvýznamné.

Formální diplomatické vztahy mezi Československem a komunistickým režimem v Moskvě neexistovaly až do roku 1933. Československo, jako všechny

ostatní státy, si bylo vědomo skutečnosti, že sovětská vláda je řízena stranou nepřátelskou jejich vlastním státním zřízením. Od března 1919 byla Moskva sídlem komunistické internacionály, Kominterny, jež byla organizací komunistických stran celého světa s veřejně hlášeným cílem nastolit diktaturu proletariátu v celosvětovém měřítku. Ačkoliv úzké spojení mezi Kominternou a Sovětským svazem bylo zjevné, oficiální sovětská místa je popírala. A tak mohla Moskva komentovat veškerou nepřátelskou činnost Kominterny - zmíněné podvrtné pokusy, převrat podniknutý v Estonsku roku 1924, podporu stávek v Anglii a Francii, pomoc podvrtným živlům v Irsku, Egyptě a Indii - prohlášením, že sovětská vláda není za činy Kominterny zodpovědná.

Reakce Československá na tuto nepřijemnou situaci v evropských vztazích byla stejná jako reakce Anglie, Francie, Spojených států a jiných zemí. Po údobí, ve kterém všechny tyto státy odmítaly sovětský stát uzнат a jehož trvání se různilo, následovala přechodná doba, kdy tyto země povolovaly zřízení obchodních zastupitelstev - která se na sovětské straně hned stala středisky výzvědné a podvrtné činnosti - a konečně doba navázání formálních diplomatických styků. Z počátku byly skutečně přísně formální. S příchodem nacismu však evropské země ležící mezi Německem a Sovětským svazem začaly chápat sblížení se Sověty jako příležitost k zajištění svých hranic na východě, aby se mohly vypořádat s novým nebezpečím, které hrozilo na západě.

Francie uzavřela jako první smlouvu o neutralitě se Sovětským svazem v roce 1932. Také Sovětský svaz změnil svou zahraniční politiku, jež byla formulována novým komisařem pro zahraniční věci, Maximem Litvinovem, a tak nastala nová diplomatická éra, která trvala až do roku 1938. Rozhodným bodem obratu byl rok 1934, kdy byl Sovětský svaz přijat do Ligy národů, kterou Německo právě opustilo. V květnu 1935, kdy tato evropská vlna kolektivní bezpečnosti dosáhla svého vrcholu, podepsalo sovětské Rusko spojeneckou smlouvu s Francií o vzájemné pomoci v případě napadení jedné nebo druhé smluvní strany.

Dva týdny po podepsání sovětsko-francouzské smlouvy podepsalo

Československo, které mělo s Francií spojeneckou smlouvu, s Moskvou stejnou úmluvu jako Francie. Tato smlouva obsahovala známý odstavec o tom, že SSSR poskytne vojenskou pomoc Československu v případě nevyprovokovaného útoku jenom za předpokladu, že Francie splní první své povinnosti k Československu, vyplývající ze smlouvy československo-francouzské. O tom to důležitém omezení se zmíním podrobně v kapitole ličící předmnichovské události. Zde se chci zmínit také o tom, že tato československo-sovětská smlouva obsahovala také tajné ustanovení o vzájemné zpravodajské spolupráci. A to byl také důvod, proč jsem v létě 1936 dostal za úkol odejet do Moskvy a navázat spojení a spolupráci se sovětskou vojenskou zpravodajskou službou.

Moje cesta do Moskvy byla také pro mě určitým mezníkem. Po tom, kdy jsem jako český legionář uprostřed ruské revoluce byl očitým a nenadšeným svědkem revolučních otřesů v této zemi a po tom, kdy jsem se jako mladý důstojník zúčastnil akcí v poválečných komunistických potyčkách s československou armádou, bylo mou povinností teď, kdy plány berlinského režimu vytvořily novou situaci, poznat komunisty z odlišného zorného úhlu. Jako hlava československé výzvědné služby zahájit jednání, která by uvedla v platnost ustanovení spojenecké smlouvy na poli mé specializace mezi námi a našimi novými spojenci.

Nejkratší a nejpohodlnější cesta do Moskvy vedla přes Varšavu a Smolensk. Na doporučení československého ministerstva zahraničí jsme se však vyhnuli polskému území a zvolili delší cestu přes Rumunsko. Poláci byli velmi znepokojeni naší smlouvou a zjištění, že jsme se Sověty zahájili zpravodajskou spolupráci, by určitě nezlepšilo československo-polské vztahy, které byly stejně už více než chladné. Proto jsme použili vlaku do Moskvy přes Košice, Bukurešť, Oděsu, Kyjev a Smolensk. Cesta se konala v nejparnějším vedru ruského léta.

Na sovětské hranici jsme museli předsednout, vzhledem k širšímu rozchodu koleji v Sovětském svazu. Spolu s bezúsměvnými členy ruské pohraniční stráže nás očekával mladý armádní důstojník v plné uniformě, náš průvodce po dobu naší cesty. Byl velmi hovorný a z rozmluvy s

ním - má ruština z válečné doby se ukázala užitečnou, neboť jinak nemluvil - jsme se dozvěděli, že všechno v Rusku je nejlepší, nejslavnější a největší, a že všechno je v pořádku, poněvadž to Stalin řekl.

Rozlehlé ruské pláne nás obklopily. Zoken vlaku jsme viděli pole, podle mého měřítka nevalně obdělávaná. Opustit vlak jsme nesměli - z bezpečnostních důvodů, jak nám průvodce vysvětlil. Proto jsme do styku s obyvatelstvem nepřišli, ale viděli jsme skupiny lidí, kteří, jak se zdálo, tábořili na nádraží, která jsme mijeli. Byli chudě oblečení a viděl jsem, jak jedli chléb a pili čaj, který si sami uvařili. Průvodce poznamenal, že někteří musí čekat na svůj vlak až čtrnáct dní.

My jsme se měli poněkud jinak. Kobčerstvení jsme dostali kaviár, vodku, ovoce a víno. Sedadla ve vlaku byla pohodlná, až přepychová, a v našem voze nebyli žádní cestující.

Při příjezdu do Moskvy přivítala nás na nádraží skupina plukovníků a podplukovníků ve slavnostních uniformách ověšených řády. Ve srovnání s nimi jsme ve svých civilních šatech vypadali velmi proletářsky. Vzali nás v autech ulicemi, které proti tomu, jak jsem si je pamatoval, vyhlížely velmi zchátralé. Doprava vypadala spíše na středoevropské venkovské město než na město hlavní. Hotel Metropol, kde jsme měli pokoje byl přepychově vybaven a všichni cizinci, kteří navštívili Moskvu, byli zde ubytováni. Toulehovalo policii práci.

Jeden z důstojníků, kteří nás přišli na moskevské nádraží přivítat, byl major a zřejmě důstojník NKVD. Sdílel nám, že nám byl přidělen jako průvodce Moskvou. Postaral se o všechny naše potřeby v hotelu a po večeři nám oznámil, že nás příští ráno navštíví a vezme do budovy sovětského generálního štábu.

Naše první schůzka byla s generálem Uritským, hlavou sovětského vojenského zpravodajství. Přijal naši skupinu šesti sám ve své pracovně. Byl to mladý muž, kolem pětaticeti, v uniformě, kterou nosil s velkým sebevědomím. My jsme byli v civilu podle mírových zvyklostí západních zpravodajců. Uritský patřil ke komunistické smetánce, byl synem dobře známého

bolševika, šéfa leningradské Čeky, jehož zavraždění v Leningradě roku 1918 rozpoutalo vínu zatýkání a teroru, srovnatelnou jediné s tím, co následovalo po pokusu o zavraždění Lenina v roce 1920. Když jsem se s ním setkal, netušil jsem, že tento mladý generál nebude do roka na živu, popraven týmiž soudruhy, kteří tak krvavě mstili jeho otce.

Uritský nás srdečně přivítal. "Za půl hodiny", řekl nám, "jsme očekávání šéfem generálního štábu, maršálem Tuchačevským. Zajímá se velmi o naše porady. Bude se zajímat o váš pracovní rozvrh a bude, přirozeně zvědav na výsledky naší práce." Uritský hovořil o svém přednostovi tlumeným hlasem s přehnanou úctou, která mě překvapila u úředníka s jeho zodpovědností a vysokou hodností. Odpověděl jsem, že rozvrh porad záleží ve skutečnosti na nich jako hostitelích, ale že jsem s sebou přinesl podrobný návrh, který mu dám přečíst. Můj návrh vycházel ze skutečnosti z jiných našich zpravodajských porad vedených s Malou Dohodou a Francií.

Návrh doporučoval, aby každá strana sdělila své informace o německé armádě, aby podrobila určité případy rozboru, a konečně aby byl vyvozen závěr ze získaných zkušeností. Dále jsme navrhovali sestavit seznam otázek zpravodajského významu pro jednání na příští schůzce. Obě strany se měly rovněž dohodnout na vzájemné pomoci v získávání informací a na výměně náležitých zpráv.

Generál Uritský si přečetl můj návrh a rychle jej přijal. "Až dosud jsem neměl zkušenosti s mezinárodními konferencemi. Velmi rád se od vás poučím," řekl mi. Po našem rozhovoru nás vedl Uritský dlouhou chodbou s nesčíslným počtem dveří, hlídanych vojáky se samopaly, kteří zdravili a reagovali jako automati, bez výrazu v tváři, když jsme je mijeli.

Maršál Tuchačevský nás přijal ve skromně vybavené úřadovně. Byl vysoké postavy, uhlazený, černovlasý, s dlouhým tenkým nosem. Jeho vzezření bylo vůbec více latinské než slovanské. Měl pověst nejlepšího vojáka v Sovětském svazu. Měl za sebou všechny reformy v Rudé armádě v letech 1934-36, jako mechanizace, užívání výsadkářů a zmodernizovaný výcvik nováčků, byly jeho výtvozem. Jako zástupce lidového

komisaře obrany jakožto šéf generálního štábu byl nejznámější z pěti maršálů Rudé armády a národním hrdinou.

Stál pevně, zpřima, bez úsměvu. Odhadl jsem ho v mém stáří, kolem čtyřicítky. Naše slyšení bylo krátké. Tuchačevský řekl: "Vítám vás jako představitele našeho spojence. Přišli jste ke zpravodajským poradám. Věřím, že tato spolupráce bude ku prospěchu obou stran. Z toho důvodu jsem dal souhlas, aby se porady konaly v budově naší rozvědky. Jste první cizinci, kteří vstoupí do této budovy. Můžete to považovat za důkaz našeho přátelství, které důvěře meze neklade. Přijďte se na mne zase podívat, až skončíte porady, a sdělte mi výsledky. Přeji vám mnoho úspěchů." Maršál Tuchačevský potřásl každému z nás rukou a dodal: "Uritský se postará, abyste poznali Moskvu ze všech jejích stránek, nikoliv jen z pracovních. Velmi vám děkuji."

A tak jsme začali. Náš pobyt v Moskvě trval dva týdny, z nichž bylo šest dnů pracovních, věnovaných poradám. Zbytek času byl vyplněn návštěvami takových zařízení, jaká nám hostitelé chtěli ukázat. Navštívili jsme prozatímni Dům Rudé armády a staveniště 130 kilometrů dlouhého kanálu Moskva-Volha, obrovského projektu vytvořeného vynalézavostí lidského ducha a prací otroků. Byli jsme svědky cvičení pancéřové brigády. Jednoho dne jsme jeli na venkov a byli jsme vyzváni, abychom se zeptali venkovanou pracujících na polích, co vědí o Československu. Něco věděli, alespoň, že taková země existuje. Zřejmě byli předem poučeni. Navštívili jsme Archangelský palác, vybudovaný jako kopie Versailles knížetem Jusupovem, jedním z Rasputinových vrahů. Palác ležící blízko Moskvy, patřil nyní jako Dům oddechu státu. Vysocí státní úředníci tu trávili dovolenou. Zůstali jsme zde tři dny a setkali se s některými významnými herci, kteří byli placeni státem. Ve Spiridonovce, v domě pro státní hosty, sídlě, které kdysi patřilo bohatému obchodníkovi, jsem jedl ze zlatých táliřů s vyrytou carskou iniciálkou A. I. Při jednom z takových obědů jsem se setkal s generálem Sapožnikovem, tehdejším velitelem moskevské vysoké válečné školy, který se stal po smrti Tuchačevského hlavou sovětského generálního štábu. Bohaté jídlo a pití, s

množstvím vodky a kaviáru, se zdálo nekonečné. Nadměrnost v požívání lahůdek a alkoholu byla povinná a tak unavující, že jsem se vrátil domů nemocen.

Porady každého ze šesti pracovních dnů trvaly osm hodin. Generál Uritský vedl jednání obratně, vzdor svému tvrzení, že nemá zkušenosti. Shledal jsem jej elegantním, s vybranými způsoby, v čemž byl překvapujícím protikladem většiny svých soukmenovců, s nimiž jsem se za této návštěvy setkal, včetně jeho podřízených.

Sovětských představitelů bylo osm, o dva více, než čítala naše skupina, a také jako plukovníci a podplukovníci měli vyšší hodnosti než my. Uritský sice na první schůzce obě skupiny vzájemně představil, ale jména Rusů byla zřejmě jména krycí. Jeden z plukovníků, který tlumočil, hovořil obtočně německy. Další Uritský, ale ostatní znali jen rusky. Všichni moji důstojníci, jakožto odborníci pro německé záležitosti, mluvili německy. Poněvadž jsem z naší strany byl jediný, kdo uměl také rusky, leželo břímě rozhovorů především na mně.

Byli jsme na konferenci velmi dobře připraveni a přinesli jsme sovětským kolegům řadu zpráv, z nichž si mohli sestavit obraz o všech základních jednotkách německých branných sil, které Hitler budoval. Rusové pozorně naslouchali a dělali si, bez projevu reakce, četné poznámky. Konference probíhala obecně podle rozvrhu, který jsem naznačil v prvním rozhovoru s Uritským, s jedinou změnou - projednávání a rozebírání byly jediné údaje, které byly poskytnuty námi. Rusové přinesli jen velmi málo vlastních informací a my jsme také museli provést většinu rozborů.

Poněvadž rok 1936 byl rokem rychle výstavby německých ozbrojených sil a neklamným znamením skutečných příprav na válku, měli jsme o čem hovořit. Vzdor mlčenlivosti Rusů o tomto předmětu jsme brzy zjistili, že jejich znalosti o situaci v Německu byly nejen neúplné, ale také nepřesné. Ukázali velké mezery ve znalosti dat o počtu a umístění vyšších německých celků, o počtu pancéřových jednotek a jejich výzbroji, o motorizaci německých ozbrojených sil a o výstavbě německého letectva. Objevíli jsme, že nevěděli docela nic o německých plánech dalšího zesílení válečného potenciálu Říše,

ani o strategických plánech německého vrchního velitelství. Jsem jist, že náš příspěvek byl v tomto ohledu pro naše hostitele velmi milým překvapením.

Jejich přínos nám naopak poskytli látku k přemýšlení. Vyloučil jsem myšlenku, že se úmyslně představili jako nevědomí. Nedůvěra a podezření tu určitě byly - u Sovětů je to normální způsob uvažování. Za šest dnů podrobných rozprav však zpravodajský odborník může poznat, zda druhá strana předstírá nevědomost, či zda ji skutečně vědomosti chybí. Rusové z roku 1936 znalosti neměli.

Bylo zřejmé, že sovětská zpravodajská organizace měla nesnáze v navazování spojení s důležitými prameny informací v Říši, stejně jako s organizováním výkonné sítě agentů-pozorovatelů na nižším stupni. Věděli jsme také, že neorganizovali také potřebnou podpůrnou činnost, k níž náleží sledování protivníkovy tisku. V této věci i sovětské odborníci pečlivě zaznamenávali naše zkušenosti s maloměstským tiskem německým, v němž vzdor ostré nacistické cenzury bylo ještě možno nalézt mnoho indiskrecí vojenského řádu.

Generál Uritský prohlásil, že nejvíce nesnázi působí jeho organizaci nedostatek hranic s Německem. To bylo pochopitelné, jejich oddělení od Německa Polskem, které jim definitivně nebylo přátelsky nakloněno, nemožnost denního zpravodajského styku a dlouhé a obtížné spojení s agenty, to všechno znemožňovalo sovětské službě prožívat zbližku situaci a rychle reagovat na všechny změny, o které nebylo v nacistickém Německu nikdy nouze.

(pokračování příště)

ČESKO - AUSTRALSKÁ
KULTURNÍ ALIANCE

a

Generální konzulát
České republiky v Sydney

zvou všechny krajany na obnovenou premiéru úspěšného přestavení

PRAGUE CAPUT REGNI

Znovu vás tedy pozveme do překrásného města na břehu řeky Vltavy, kde doktor Faust vyvolal Mefistofela, kde rabín Löw stvořil Golema, do města plného tajů, zázraků, lásky a krásy, které ne nadarmo bývá nazýváno skvostem Evropy.

Režie Kateřina Iváková

Vstupné : \$ 7.- členové Aliance, studenti a pensisté \$3.-Rezervace vstupenek nutná :

Jan Jirásek - (02) 93 65 1872

Představení se koná ve dnech :
pátek - 2. května 1997 ve 20 hod.
sobota - 3. května 1997 ve 20 hod.
neděle - 4. května 1997 v 15 hod

BONDI PAVILION THEATRE
BONDI BEACH"My jsme svět"

Tak se jmenuje nezávislý měsíčník kluků a dívek ze Základní školy ve Včelákově, jehož jedno číslo se objevilo na mém stole. Zaujalo mne nejen proto, že bylo téměř celé věnováno Austrálii, ale i tím, jak dobře je psán, veden i editován. Zájem dětí o Austrálii mi potvrdil i Jarda Marek, kameraman z Tasmanie, který se v Včelákově při své návštěvě vlasti zastavil..

Vyprávěl mimo jiné i o tom, že škola sponzoruje a stará se o klokana, který je ve Dvoře Králové v ZOO. Děti by si chtěly dopisovat s dětmi z Austrálie

Možná, že by nebyl špatný nápad, kdyby se děti, které navštěvují sobotní školu češtiny s nimi spojily.

Pokud máte zájem, adresa je v redakci.

Nabízím

místo v lodním kontajneru,
který bude odeslán v
červenci 1997 ze Sydney
do Prahy.

K dispozici je asi dvacet
krychlových metrů

Bližší informace :

Phone : (02) 93 100 806

Fax : (02) 9326 3239

Povídaní s moudrými lidmi

HORNÍČKOVY DRAHOKAMY

Milan Cais

Snad nejlepší poklonu svému příteli Miroslavu Horníčkov-
vi (79) složil herec Jiří Sovák, když řekl, že se mu prostě,
jednoduché věci proměňují v drahokamy. Já bych dodal, že
nejen na divadelních prknech, před televizní či filmovou ka-
merou, ale i ve chvíli, kdy má potřebu odpovídat jiným lidem.

Kromě novinářů se na vás obrazejí i jiní lidé s otázkami, které
se dotýkají nejen vás, ale i života kolem nás, současného dění.
Máte z některých mrazení v duši?

Ne. Nemívám takové tělesné pocity, jako je mrazení v
duši, vlasy vstávající hrůzou nebo chlad přebíhající po zádech.
Jediný pocit mívám: pálení záhy. Ale to má jiné příčiny a otáz-
ky novinářů mezi ně nepatří.

Jaké dotazy převládají?

Japné. Nejapné přicházejí málokdy, ale i na ně se sna-
žím odpovědět, a to japně.

Není pochyb, že jste jako člověk i jako umělec velice poctivý.
Domníváte se, že s poctivostí člověk nedál dojde, jak tvrdí staré
přísloví?

Jde o to, čemu říkáme "nejdále". Ale s poctivostí by se
nemělo "docházet", ale JÍT.

O čem v poslední době nejvíce či nejčastěji přemýšlíte?

Vypadám snad, že o něčem přemýšlím?

Hodně umělců vstoupilo do politiky po roce 1989. Vy nikoliv.
Proč?

Taky jsem se nedal do studia švédštiny. A to z téhož
důvodu.

S panem Werichem, ale ani sám, jste se nikdy nevyhýbali
situacím, které politika přinášela. Jako byste ji šli v ústřety?

Omyl. Ne že jsme se nevyhýbali, ale satira - a to budu
vždycky opakovat - nevzniká na jevišti, ale v hledišti. Někdy
jsme nad tím žasli a často nás to hnětlo.

Jaké dobré či negativní zkušenosti z této své činnosti jste měl
či máte?

Negativní žádné. Jen osobní lítost, že jsem častěji neza-
šel za panem Werichem. Právě tak lituji, že jsem častěji
neodpovídal na dopisy pana Voskovce.

Byl jste často v rozporu sám se sebou, a jak mnoho či často jste
jednal v rozporu se svými názory?

Kdykoliv jsem měl záporný názor, rozmluvil jsem si ho.

Vaše generace, hlavně generace herecká, měla v sobě poměrně
hodně pokory. Před čím ji máte v dnešní době?

Před situací, která nastala a trvá.

Kdy naopak pocítíte silný odpor?

Všude, kde narazím na opačný názor či pocit.

Jak se k sobě chováte, když případně zjistíte, že jste se naštval
neoprávněně?

Jeví se mi to obvykle jako nedostatek pokory či dokon-
ce rozumu.

Věrnost sobě je nepochybně vzácná vlastnost. Zůstal jste sobě
a svým myšlenkám věrný po celý život?

Doufám. Nevím.

Moudrý člověk dokáže o sobě pochybovat. Jak a kdy o sobě
pochybujete?

Když narazím na nevnímavé hlediště. Nepochybují o
něm, ale o sobě.

Svoboda byla a je často skloňované slovo. V čem jste či nejste
svobodný?

Jsem svobodný v možnostech a nesvobodný ve svých
slabostech.

I s vírou to tak bývá. V co tedy věříte?

Víra není otázka pro veřejný pohovor. Natož pak
odpověď.

Čemu se dívíte na sobě, čemu se dívíte kolem sebe?

Divím se cizím chytrostem a někdy se podivuji vlastní
hlouposti.

Vracíte se rád k nějakému období svého života? Ke kterému
nejčastěji?

Vracím a rád. Nejraději ke svým sedmnáctým rokům,
kdy jsem objevil moderní literaturu a divadlo. Nezvala, Seifer-
ta, Halase - Děčko E. F. Buriána, Osvobozené divadlo a v
Národním pana Pivce.

V minulých letech jste si samoty příliš neužil. Jak je tomu dnes?
A máte vůbec samotu rád?

Miluji samotu. Je dobrá, když si ji volíme sami. Ale právě tak mám rád pohyváni před diváky.

Nejen samota vyžaduje sebeovládání. Umlíte se ovládat?

Ne. Jsem příliš často a naprosto zbytečně vztekly.

Co vás například vyvede z míry?

Vždycky maličkosti: vykořeněný zip, vzdorující obal, upadnuvší předmět.

Je to i otázka citovosti člověka?

Patrně ano. Vztek je totiž jeden z pocitů člověka.

Jak jste tento pocit ovládal na jevišti?

Na jevišti se nevztekám. Tam platí nadvláda hlediště a na drobné vzteky není na jevišti místo.

Kdy vám jako člověku bylo nejhůře a jak jste takovou situaci řešil?

Při ztrátě syna. To jsem prožíval jako člověk i herec, protože tehdy jsme točili s Jirkou Sovákem televizní seriál Byli jednou dva pisáři. Pomohla mi práce. Vrátil jsem se co nejdříve před kameru a lidi v hledišti jako by mě nesli.

Patříte k lidem, kteří nejen ve svých profesích (herec, spisovatel, režisér, dramatik) hodně dokázali. Myslíte, že ostatní lidé k vám cítí respekt, úctu či něco jiného?

To je různé. Někdy narazím na vztahy kladné a jindy naopak.

Co vás na lidech dokáže překvapit?

Snášenlivost.

A na sobě?

Totéž.

Určitě máte právo na rekapitulaci svého konání, takže se ptám: Co jste v životě ošidil?

Některých věcí, které jsem promeškal, lituji. Třeba - nikdy jsem se nedoučil francouzsky.

A co byste si ještě přál stihnout, co udělat?

Chtěl bych ještě napsat svou dvacátou knížku. Ale teď jsem postižen zákalem v oku, čtu pomocí lupy, takže psaní jde pomalu. Ale i tak přeji všem čtenářům vše dobré.

Angličtina v Austrálii

Po řadu let slyším stížnosti českých studentů, kteří přicházejí do Austrálie, aby se naučili anglicky. Některé stížnosti jsou neoprávněné, jiné mají pádný důvod. Zdálo se mi, že řada škol, které nabízejí anglické kurzy, vlastně jen prodává studentská víza, která dovolují pracovat v Austrálii. Obvykle jsou to školy, jejichž školné je dost nízké. Proto jsem s radostí přijal návrh ředitele MAEWILL ENGLISH COLLEGE, abychom si možnosti studia angličtiny v Austrálii na jeho škole popovídali. Češi nemají moc dobré zkušenosti se školami, které nabízejí výuku angličtiny pro cizince. V čem se vaše škola liší od těch ostatních?

Předně, snažíme se připravit studenty ke vstupu na střední či vysokou školu v Austrálii. Rádi bychom obrátili pozornost především k těm mladším. Chceme studenty, kteří třeba doma ukončili devátý ročník, připravit čtyřicetidenním kursem ke vstupu na australskou High School, pravděpodobně do 11. ročníků. Po jeho zdárném ukončení mohou ve speciálním kurzu získat maturitní vysvědčení, a s ním bez problémů jít na vysokou školu.

Počítáte tedy se studenty mladšími 18ti let. Kdo se o ně bude starat mimo školu?

V takovém případě máme zajištěno ubytování v australských rodinách po celou dobu pobytu. Já a moje manželka jsme pak za nezletilé studenty právně zodpovědní. Rodiny, ve kterých budou děti bydle, tžijí obvykle v blízkosti školy, takže studenti mohou chodit do školy pěšky. Také soboty a neděle tráví ve společnosti rodiny, která se o ně stará. Rodiny jsou pečlivě vybrány a o děti je opravdu dobře postaráno. Mimoto každý měsíc jsou rodiče písemně informováni o prospěchu a chování jejich syna nebo dcery.

Jak studium vypadá pro studenty, kteří již maturitu mají?

V tomto případě se soustředíme především na vyučování tzv. akademické angličtiny, to znamená, že přednášíme v angličtině historii, matematiku, literaturu, vědy a technologii. To pak usnadňuje našim studentům pochopení výuky těchto předmětů na vysoké škole. Pokud už předem má student vybraný obor, kterému se chce na universitě věnovat, soustředíme se i my při výuce angličtiny na tento obor. Snažíme se pružně reagovat na potřeby našich studentů. Závěrem bych chtěl podotknout, že naše škola nepatří mezi nejlevnější kurzy, ale svoji úroveň se řadí k nejlepším. Máme tedy zájem o studenty, kteří si nechtějí jen udělat výlet do Austrálie, nebo kteří si tady chtějí vydělat nějaké peníze, a výuka angličtiny je až na posledním místě, ale máme zájem o studenty, kteří skutečně chtějí něčeho v životě dosáhnout, a my jim v tom chceme podle našich sil pomoci.

Jakým způsobem získáváte studenty?

Zatím máme v několika zemích agenty, kteří pro nás pracují. Moje maminka je z Moravy a ta my právě poradila, abych se snažil získat ke spolupráci zdejší Čechy, kteří by měli zájem naši školu doporučovat svým známým v České republice. Proto má-li někdo z čtenářů o tuto spolupráci zájem, může nám zatelefonovat a my mu podáme další informace.

MAEWILL English College

William Salsbury - tel. (2) 9981 1803

17 B, 818 Pittwater Road, Dee Why 2093

(Rozmlouvala Jana Haberová)

**Maewill
English
College**

KULTURA

SOKOL SYDNEY

16 Grattan Crescent, Frechs Forest

v pátek 26. dubna 1997

si připomeneme

ANZAC DAY

při společném obědě s našimi legionáři.

Oběd se bude podávat po skončení
Anzac Parade asi ve 14 hod.

Rezervace: Bratr Jelinek - 952 98451

Sokolské kino Ponrepo

uvádí

v neděli 11. května 97 v 15 hod.

ke Svátku matek film pro děti i
dospělé, v němž je zachována poesie a
duch knihy Jana Karafiáta

* BROUČCI *

Prostřednictvím příběhu o dvanácti dílech
jsou divákům vysvětlovány morální
lidské hodnoty, broučci se seznamují s
životem kolem sebe, postupně objevují
svět a své místo v něm

Námět: Jan Karafiát

Scénář: Anna Jurásková

Výtvarné návrhy: Jitka Walterová

Hudba: Emil Viklický

Kamera: Vladimír Malík

Režie: Vlasta Pospíšilová

v neděli 15. června "Kristián,"
český film s Oldřichem Novým
v neděli 13. července "Hra o jablko,"
český film v Dášou Bláhovou

HLEDÁME

Ládu z Teplic, který byl na
koncertu Rangers

v Country Clubu 23. 3. 97.

Hledají ho přátelé,
kteří s ním seděli u stolu.

Tel: (02) 9888 7810

COUNTRY CLUB

320 Devonshire Rd. Kemps Creek 2171

vás zve

v sobotu 10. května 1997

ve 20 hod

na první taneční zábavu v tomto roce

"Svátek matek"

K tanci a poslechu bude hrát

kapela Vojty Ciny

Vstupné \$ 8.-

členové a penzisté \$6.-

Rezervace vstupenek:

J. Hanousek - 9607 8883

Restaurace je otevřena

každý pátek a sobotu

od 18hod do 21 hod

v neděli od 12 hod do 18 hod

Půjčovna vozů

DAN CAR - Praha

nabízí

poslední modely vozu Škoda,
perfektní servis, rozumné ceny,
přístavení vozu na letiště.

Blíže informace:

Bohuslav Salanský

tel / fax: 00 11 420 2 205 11 009

KOUPIM

neporušené obálky či
pohlednice,které došly do Austrálie z ČSR
od roku 1935 - 1955.

Finanční vyrovnání!

Volejte: (03) 634 48806

HUDBA

TRIO SLAV

A Birth, a Death
& the Rite Offspring
(Schubert - Brahms -
Stravinsky)

Sobota 3. května ve 20hod

v Presbyterian Church

11 Campbell St. Balmain

Neděle 4. května v 16 hod

v University of Technology
SydneyKuringai Campus, Eton Rd.
Lindfield

Rezervace vstupenek:

9958 3089

PENRITH

SYMPHONY ORCHESTRA

nabízí

všem milovníkům vážné hudby
program na rok 1997

Sobota 10. května ve 20 hod

Romantic Favourites

(P. I. Čajkovský, Rossini,
Brahms)

Diriguje: Myer Freedman

Neděle 20. června v 15 hod.

Best of Broadway

(G. Gershwin, Cole Porter)

Sobota 25. října ve 20 hod.

Classic Collection

(W.A. Mozart, L. Beethoven,
J. Haydn)All concerts at the Joan
Sutherland Performing Centre

Rezervace: 047 21 8832

PERLY A PERLIČKY

Kino Ponrepo v sydneyjské sokolovně promítlo v březnu Havlovu Žebráckou operu. Je to dílo náročné, nebo spíše : je a není to dílo náročné. Téma je prostinké. Dva gangy podsvětích zločinců se předhánějí v krádežích, většinou si konkurují, sem tam i spolupracují. Odvážná přepadení, vášnivá setkání s pouličními dámami, zatykáni, řeč nevybraná, způsob života absolutně amorální. Během zápletek a rozpletek v ději těchto zločinných scén přichází divák na to, že oba gangy vlastně vede šéf policie a že policie stojí v čele všech těch nekalých živlů. Jedná se ovšem o prostý jinotaj - Havel totiž tím způsobem vylíčil pocity našich komunistů/gangsterů a není divu, že Žebrácká opera se nesměla v republice za panování těch, které ono dílo zobrazuje vůbec předvádět. S výjimkou oné památné premiéry v Horních Počernicích, kde byla přítomna celá disidentská elita a vůbec elita českých herců a umělců. Policie pak měla po představení plné ruce práce. Je tedy Žebrácká opera brilantní analýsou poměrů předlistopadových. Kdo ovšem onen Havlov jinotaj nepochopí, může dílo pokládat za přízemní detektivní kýč. Ovšemže se Havlova satyra hodí i do jiných poměrů, kontinentů, zemí a měst. Má platnost univerzální, ale šitá byla na poměry v republice.

Od filmu k filmu. Kolja tedy toho Oscara přece jen dostal. Jistě si takového vyznamenání zasloužil neméně než filmy jiné, i když má člověk trochu odstup k americkému způsobu vybírání významných děl. Ač se jedná o film v podstatě velmi vážný, české publikum - doma i v Austrálii - zřejmě toto dílo Svěráků pokládá především za vrchol komiky. Tragedii postavení malého ruského hošíka mezi cizinci vníma spíše jako příležitost řehtat se drobnostem - a ty jsou ovšem oběma Svěráky propracovány naprosto perfektně a účinně. Ale všem těm přecházejí dominuje vážnost a tragédie Koljova života. Tragedie malého dítěte tohoto století, s nímž dospělí šachisté života jednají spíše jako s pionkem ve svých hrách, jimž hošík nerozumí. Intensitu vztahů otčima Louky (Svěráka staršího) k vyženěnému Koljovi nakonec dokresluje jejich loučení, kdy chlapec se zprvu zdráhá s ním se rozloučit a odejít s nově na-lezenou matkou. To všechno je podbarveno hudební modlitbou "Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatků". Když nakonec malého Kolju letoun unáší do bouřných mraků, a když on šeptá ta slova modlitby svou ruskou češtinou, tak, jak se je naučil při kremacích jimž také nedovedl rozumět, je hlavní předmět Svěrákových "úkladů" prozrazen. Takovému malému vyždědenci zbývá modlitba. Zbývá i starému mládenci neznabohovovi, otčimovi, do jehož života malý ruský hošík na jednou vnesl smysl - lásku, a to lásku nesmyslovou, čistou. Zdali film takto chápala porota, to zatím nevíme. Někteří diváci to tak jistě vnímali. Nejen tedy nevázaná "sranda", ale i něco "vyššího" - snad ten "vyšší princip" - dovede pohnout českým filmem. Srdcem porotců.

Sokolovna také v březnu uvítala při slavnostní večeři nového generálního konzula republiky, dr. Ivana Záleského. Vládcí Černinského paláce nás zde nechali čekat skoro rok. To mezivládi bylo ovšem vyplněno zastupujícím generálním konsulem Kulíšem velice plodně, jak jsme se o tom několikrát přesvědčili během jeho veřejných vystoupení při formálních příležitostech. Nový pan generální konzul se zatím sžívá s podnebím páteho světadílu, který Evropa teprve začíná brát na vědomí. Prozradil nám, že již před rokem 1989 působil jako diplomat na československém washingtonském velvyslanectví. Je právníkem a před jmenováním do Austrálie působil v Černinském paláci ve funkci jakéhosi koordinátora konsulárních sborů republiky v zahraničí. Jeho elegantní a sympatická paní zatím prozradila na sebe a manžela jen to, že oba pocházejí z okolí Slaného u Prahy. Ovšemže oběma manželům všichni přejeme šťastný a úspěšný pobyt v zemi australské. Není vyloučeno, že odříkaného bude nakonec největší krajíc, kdoví? Ne že bychom je podezírali z toho, že je sem muselo ministerstvo nějak dostrkat. Letem šipky nepřiletěli - ale ruku na srdce: ani nám se z Evropy kdysi nechtělo a do Austrálie jsme se dostrkali většinou z nouze. Ale ona ta Austrálie pak kolem člověka "obroste" a Evropa mu připadá jako perníková chaloupka. Však nepředbihejme událostem....

Objevil se tu u nás v pátem světadíle i zástupce českého ministra obchodu a průmyslu Pavel Dvořák. Podepsal česko-australskou obchodní dohodu v Canbeře a trochu se tu na půdě páteho světadílu i ohřál. Naše ucho ohřál svou pohotovou angličtinou zde v Sydney, kam po návštěvě hlavního města zavítal s velvyslancem dr. Suchánkem a participoval na fóru uspořádaném Centrem pro evropské studie v Sydney, činnou v rámci University of NSW. Na otázky odpovídal věcně, rychle a jako absolutní rutinér. Dověděli jsme se od něho také o jeho dojmech z návštěvy australského parlamentu. Právě se tam odbyvala zřejmě nějaká debata, které se ve westminsterském systému říká "Question time", kdy ministři jsou nuceni zodpovídat otázky z fóra poslanců. To na našeho hosta udělalo obrovský dojem, jak nám prozradil. Tedy ten způsob kladení otázek a odpovědi, ta bezprostřednost. Naznačil, že by se čeští parlamentáři měli čemu přiučit. Ale jak řečeno, zástupce české vlády se zde jen přiohřál. Až na ministerstvu zahraničních věcí jednou dorostou muži a ženy skutečně demokratického rozhledu, přijdou i na to, že je dobré mít daleké a demokratické přátele, kteří na republiku nebudou nikdy vzhlížet jako na potencionální obět, jako na sousto ke schlamstnutí, se silně vyvinutým parlamentním systémem a hlavně s dostatkem prostoru. Také ovšem s mladistvým elánem dobrých sportovců, jimž fair play je celkem druhou přirozeností. Až jednou!

Ti naši Rangers! Rád přiznávám, že jsem si předsevzal jít se na ně podívat, ale jen podívat, a jít o přestávce domů. Takže jsem se vypravil do sokolovny, vydatně tam pojedl a čekal, až se ozve mnou očekávaný "vřesk". Docela cynicky jsem se na těch

šest hudebníků díval a říkal si, proč my Češi potřebujeme chodit na Divoký západ americký anebo na Hluboký americký jím, abychom se potěšili hudbou? Když jsem ale viděl, jak se fortelně k těm svým nástrojům mají, jak jsou s nimi srostlí, jak se doplňují a rozumějí si, a jak tu americkou všehochuť zbohemizovali, začal jsem napínat uši. I oči. Je to i pastva pro uši. Nebyl jsem ovšem sám. Obecenstvo jim fandilo nezfízeně. A přišla přestávka a já se k odchodu neměl, vyčkal jsem až do konce. A šel jsem i na jejich druhý koncert. Byla to vystoupení úspěšná - ta v sokolovně i v Country Clubu, jak se člověk doslechl. Smysl pro rytmus úplně a nepochybně český. Potlesk veliký. A starosta ing. Zahradka je dokonce pozval jako české reprezentanty na Olympiádu. měl bych se tedy kát? Snad ano. Ale podmíněně. Bez té americké country music se obejit mohu. Ale Plavci/Rangers jsou pašáci a český způsob hudebního podání je řadí mezi mistry. Na shledanou tedy - doufejme - v roce 2000.

Sydnežští Sokolové oslavili dvacáté výročí postavení své sokolovny, která během času byla neoficiálně překřtěna na Národní dům Čechů. Důstojná oslava se konala za hojné účasti sokolů i hostů a také Generálního konzula České republiky dr. Záleského. Dostavil se z Melbourne i jeden z bývalých starostů Václav Haramul a bratr Antonín Pohl zavzpomínal na ustavující schůzi sydneyjské jednoty v roce 1950. Sokol v Sydney byl první československou organizací ustavenou exulanty na půdě NSW. Postavit velkou tělocvičnu a přičleněné místnosti nebylo snadné. Byl to výsledek mravenčí práce nadšených a nezištných rukou a srdci mnoha Čechoslováků. Sokol v Sydney kolem sebe již po dvě desetiletí soustřeďuje a podporuje český život v pátém světadíle a sokolovna byla svědkem mnoha historických setkání - a byla poctěna návštěvou presidenta svobodné republiky. Sokolovna se nikdy nezpronevěřila kolaboraci s bolševiky. Sokol ovšem nikdy nepředstíral, že je centrem akademiků. Tím nebyl ani doma, ač nejslavnější z českých akademiků, profesor Masaryk byl jeho favoritem. Sokol byl ale vždycky společností lidí drobných, upřímných, pracovitých, obětavých a české věci naprosto oddaných. Na perutích Sokola byla vybudována československá osvobozenická armáda legionářů a sokolové se po výtce zasloužili o obnovení naší samostatnosti. Jako nestranná společnost národně uvědomělých nadšenců dovedl Sokol pod svou střechou sjednotit ty, jimž šlo o blaho republiky - a nebojme se toho slova - národa. Jména jako Kabát, Křepela, Mestek, Mikš, Zachar, Prokop, Doležal, Steklý, Nypl, abychom jmenovali alespoň některá jména jichž nositelé sydneyjský sokol "vypíplali". Je naší povinností nezapomenout, a tak se o tom také zmínili pánové Jelínek a Jeníček ve svých vzpomínkách. Vyzvedneme ale také ještě jméno jedné rodiny, která jako celek - a jsou to již tři generace - má o sydneyjský sokol eminentní zásluhu. Je to rodina bratra Oldřicha Mařika. Všechna čest. Nakonec ještě zdravici sestrám: objevily se během slavnosti na parketách s fábory a dokázaly nám jak z nich sokolské cvičení dovedlo udělat věčné pětatřicátnice. Ovšemže i pastvu pro oko.

Lovec perel - Bořek Šindler

Zázraky vědy

Jaroslav Kovaříček

Století, které se právě chýlí ku konci, přineslo více vědeckého poznání a technických změn, než všechny století předchozí. Teprve 17. prosince 1903 se zdařil bratrům Whightovým první let se strojem těžším než vzduch, během jedné minuty uletěli asi 250 metrů. Už v roce 1969, 20. července přistál však první člověk na Měsíci. Toto neuvěřitelně rychlé tempo technologického rozvoje se však neustále stupňuje a nikdo si nedovede představit, co bude koncem století příštího, bude-li tu ještě vůbec nějaká technologická civilizace! Nejdramatičtější probíhá tento proces změn asi v oblasti elektroniky, obzvláště ve sféře počítačů. Sleduji ten vývoj například na Internetu, který používán tři roky a nestačím žasnout.

Objevuje se hodně vynálezů, které ovšem vzbuzují oprávněně pochyby o jejich prospěšnosti, třeba o užitečnosti vodíkové bomby lze vést rozsáhlé diskuse. Nebo takzvaný "tracking chip", je elektronický obvod velikosti obilného zrnka, který nevyžaduje žádný vlastní zdroj energie, reaguje však na stanovené magnetické pole a vysílá své zakódované číslo. Je tedy možno takový procesor implantovat komukoli pod kůži a takového člověka lze potom pomocí družic sledovat po celém světě, aniž by si toho byl sám vědom. V blízké budoucnosti nebude tedy třeba již občanských průkazů, pasů či jiných dokumentů, drobný čip vše hravě zvládne.

Jiný skvělý vynález, na kterém pracuje v BT laboratorích v anglickém Suffolku, se jmenuje "Soul-Catcher", tedy lapač duše. Jeho podstata spočívá v tom, že se informace z jednotlivých neuronů (mozkových buněk) převedou a uloží do počítačové paměti. kapacita deseti tetrabytů prý stačí k zachycení zážitku a zkušenosti běžného člověka. Takto zakódovaná paměť přetrvá smrt svého původce a pomocí počítačů bude tak možno dělit se o zážitky a znovuprožívat životy minulých lidí. Už se těším, jak budu moci cestovat po světě sám a po návratu si moje žena toliko napojí svůj mikroprocesor a v domácím pohodlí si vyvolá zážitky z cest. Kolik tím ušetříme peněz! Doufám jen, že bude k mání i nějaký ten elektronický filtr, nemusí přece vědět o všem co mne na mých cestách potkává. Takhle se tedy člověk blíží k jakémusi druhu nesmrtelnosti. Životy generací budou ukládány v bankách počítačových pamětí. nevím, k čemu to bude dobré, protože jak známo lidé tráví svůj čas většinou v nudném zaměstnání anebo sedí doma a sledují nějaké nehorázné hovadiny v televizi, zájem o nějakou inteligentní činnost zpravidla nejeví.

Na Stanfordské universitě zase skupina vědců pracuje na "Neural Interface". Toto zařízení bude prostřednictvím elektrod, napojených na neurony, posílat různé signály přímo do mozku, nebude tedy zapotřebí našich běžných smyslů, jako sluch či zrak. Dnešní generace si může tak podle své libosti ničit sluch hlasitým přehráváním rockové hudby, jejich následnou hluchotu vyřeší pár ekeletron navrtaných do hlavy. Probíráme-li se odbornými časopisy nebo stránkami Internetu, můžeme takových fantastických projektů najít nepřeberně. A to ani nevíme, na čem pracují vojenské výzkumné ústavy, neboť

jejich práce je přísně utajena.

Leckteré technické projekty mají zajisté i poslání užitečné a bohumilé, mohou například pomáhat lidem tělesně postiženým překonávat jejich fyzická omezení. Vědci se nyní pokoušejí pěstovat v laboratořích různé údy a jiné tělesné orgány, které bude potom možno transplantovat potřebným pacientům. Vydatné je i rozvinutá technologie kontroly a ovlivňování vědomí. Vědci tvrdí, že bude tak možné zvýšit výkonnost mozku a zlepšit studijní schopnosti. Nebude asi trvat dlouho a budeme moci si koupit genialitu v supermarketech, nemohu se dočkat až se objeví Mozartův talent ve výprodeji.

Nestačím vycházet z údivu nad těmi zázraky vědeckosti. Zůstává mi ale záhadou, proč ti vědci při své nesmírné chytrosti, nevymyslíli ještě prostředek proti obyčejné lidské blbosti. Když se občas podívám na televizi nebo zavádím o noviny připadá mi, že právě blbost se šíří světem ze všeho nejvíce. Úplně by mi stačilo, kdyby se podařilo právě tu blbost zprovodit ze světa, potom bych dal vědcům pohov.

LIDÉ A PLACHETNICE

Rudolf Krautschneider

Ruda je mořeplavec, spisovatel a citlivý člověk, který proplul na své lodi svět křížem krážem. V době války na Falklandech plul mezi válečnými konvoji nepřátelových armád, jako jediný neutrální. Jeho příběhy voní dobrodružstvím, dálkami, ale především lidstvem. Když jsem se před několika lety s Rudolfem sešla v Austrálii, řekl, že má rád přírodu, moře, ale ze všeho nejvíce má rád lidi a z jeho povídek je to cítit.

J.H.

Den jako každý jiný.

Svět. To je velké téma! Aktivní člověk, který chce poznávat svět, nakonec zjistí, že patrně jediná možnost je plout na plachetnici. Když vyplouvám z přístavu, opíšu na mořské hladině s plachetnicí vždycky kruh. Tím symbolicky znázorňuji, že mohu plout, kam chci. Anebo, že nemusím plout, kam nechci. Pokud se rozhodnu pro návrat, je to projev mé vůle. Jediné, co člověka na moři omezuje, jsou neúprosné zákony přírody. Byl jsem přílným i nepřílným svědkem tragických událostí. Jedna z nich se stala v malém portugalském přístavu.

Lisabon, 2. října 1985

U slunečného skalnatého pobřeží Portugalska vane převážně mírný vítr. Časté mlhy vznikají velkým rozdílem teploty mezi masou prohřátého vzduchu nad pevninou, od věků se za mlhy plavci neradi přibližují k pobřeží. Čsato lodě před ztroskotáním neuchrání ani radar. Hlavní nebezpečí pro jachtu v blízkosti pobřeží představují obrovské vlny z oceánu. Mají ničivou sílu. 2. říjen začal jako každý jiný. Přes vrcholky hor na východě začalo slunce svůj každodenní boj s mlhavým oparem nad pobřežím. Rybáři se vraceli z nočního lovu. Kutry vplouvaly do přístavu Figuera da Foa jeden za druhým obklopeny hlučnými

hejny racků. Opálení kluci sbírali za odlivu mušle do košíků a hlasitě na sebe pokřikovali. Krasavice na pláži nanášely na svá těla první vrstvy krému.

Moře však šumělo neklidně. Vlny se začaly stavět do bílých šiků. Červené slunce se zbarvilo do běla. Silný západní vítr rozhoupal koruny eukalyptů a pobřežních křovin. Oblouha se zvolna zatáhla černými mraky. Chlad vyklidil pláž. Bouře trvala krátce. Zůstal po ní silný vítr, mlha a obrovské vlny s hukotem se tříští o pobřežní skaliska. Tu noc rybáři nevypluli. Velké zaoceánské lodě se držely v bezpečné vzdálenosti od pobřeží.

A přece. K přístavu se přibližují dvě jachty, jak to, že je nevydělá hukot tříštících se vln? Rozhodly se vplout do přístavu rozhodnutí. První jachta "Santána", pod vlajkou SRN. Byl to dvojstěžník těžký dvacet tři tun se silným motorem. Na palubě dvoučlenná posádka manželů Lothara a Lony Graetzových. Hned za Santánou plula dánská jachta "Hera". Její posádka: bratři Gariström a Henrik Richt. Osmnáct a dvacet let. Dali se věst větší a zřejmě zkušenější jachtou. Moroty jachet byly příliš slabé na sílu vln. Santána narazila na podmořská skaliska a během několika minut se o ně roztříšila. Oba manželé zahynuli v přivalech vln. Dánové se pokusili uniknout, ale vlny je snášely neúprosně na útesy. Začali střílet červené světlice, signál voalní o pomoc. A rybáři vypluli. Kolik k tomu bylo potřeba odvahy, může pochopit jen ten, kdo žil na moři. Obrovská vlna roztříštila dánskou jachtu o útes. Mladší z bratrů Gariströmu se držel zlamaného stěžně. Ještě než ztratil vědomí, uctil pevné paže, jak jej zvedaly z vody, když se probral v nemocnici z bezvědomí, dozvěděl se, že jeho bratr nežije.

Ráno se vítr utišil. Rybáři vypluli na lov. Moře oddechovalo pravidelně a kluci za odlivu opět sbírali mušle. Po dvou jachtách zbylo na pobřeží jen několik roztříštěných prken. Slunce zářilo na své odvěké pouti po obloze.

Začal den jako každý jiný. V poledne přišel na pláž hubený, světlý chlapec a posadil se do pisku. Dlouho, dlouho se díval na moře, potom vstal. Velké pracovní kalhoty, které měl na sobě, plandaly po jeho hubených nohou. Sehnul se a zvedl z pisku kousek dřeva. Ještě jednou se podíval na moře a potom se od něj rychlým krokem vzdaloval. Zprávu o tragedii přinesly další den všechny portugalské deníky.

Povídání přes oceán s nositelem Oscara

Dohnit českého filmového režiséra Jana Svěráka, jehož jméno se již po druhé a tentokrát úspěšně objevilo na seznamu vážných uchazečů o filmového Oscara, telefonem z Austrálie, je věc téměř nemožná. V několikadenním maratónu se v Telstře vystřídala řada operátorů a operátorek, kteří mi stále zdvořile a trochu omluvně už po padesáté oznamovali anglicky: "Nikdo se nehlásí, je nám líto". V jedné chvíli už jsem si myslela, že se trik podařil, když se ozval milý, ženský hlas, který mi česky sliboval, že mne za chvíli s panem Svěrákem spojí. Zajásala jsem a hned se zeptala: "Kolik máte v Praze hodin?" "Nevím přesně, já jsem v Sydney". Byla sice českého původu, ale rovněž byla operátorkou Telstry.

A možná, že to bylo právě její "české" fluidum, které způsobilo, že se v telefonu přece jenom ozval příjemný mužský hlas. "Zdravím vás, Australánci, jak se máte?". Protože jsem byla vždycky nadšeným obdivovatelem Jára Cimrmana, viděla jsem všechna představení jeho divadla, tak pro mne ten hlas nebyl totálně neznámý, spíše se mi zdálo, že jaksi omládl. Byl to Jan Svěrák. Začali jsme si povídat o jeho posledním filmu, který měl australskou premiéru, pod záštitou Česko-australské kulturní aliance 19. března v Dandy Cinema v Sydney, který o týden později získal Oscara za nejlepší neanglicky mluvící film. První otázka byla jednoduchá.

Proč jste si vybral právě tohle téma?

Vlastně hned po Akumulátorovi jsem se snažil najít nové téma a chtěl jsem zase dělat s tátou. Dlouho jsme nemohli nic najít, až jeden jeho kamarád nám vyprávěl příběh o "ruských" svatbách i o jednom chlapečkovi, který po takové svatbě v Čechách zůstal. V té době také táta psal o hudebníkovi, který byl za totality vyhozen z filharmonie a směl hrát jen na pohřbech. Bylo to veselý, ale nemělo to hloubku. Spojili jsme tedy oba příběhy dohromady a vznikl "Kolja", příběh o dospělém

chlapovi, který se nechce o nikoho starat, ale osud ho k tomu donutí. A to byl příběh, který mne dojímal.

Co tomu filmu říkají lidé doma? Tady občas krajané, když jsme je na film zvali, říkali: "Viš, to jméno, kdyby se to imenovalo jinak... a podobně. Proč jste vybrali právě tenhle název?"

S tímhle problémem jsme se tady také setkali. Už distributoři nám říkali: "... jméno Kolja, to je ruský jméno, ruský chlapeček, na to nikdo nepůjde, odehrává se to za revoluce, je tam totalita a na to my jsme citliví..." a podobně. No, zkoušeli jsme asi sto názvů, ale žádný nefungoval. Nechali jsme tedy ten původní, a ukázalo se, že není důležité, jak se film jmenuje, ale o čem je. Na tenhle film lidi skutečně chodí. V loňském roce to byl největší hit, co se návštěvnosti týká. Obvykle ve světě loni byl nejnavštěvovanějším filmem "Den nezávislosti", pak dlouho nic a teprve potom další filmy. U nás to bylo opačně - první byl Kolja, pak dlouho nic, pak Den nezávislosti a další filmy. Distributoři tady mi řekli, že vlastně Kolja ukázal, kolik v Čechách máme ještě diváků.

Nemyslím, že jen v Čechách. Tenhle film asi ukáže, kolik lidí na světě je ještě schopno vnímat prostý lidský příběh, bez počítačových triků, bez krve a násilí. Je pravda, že diváci v jiných zemích nebudou vnímat rozdíly mezi češtinou a ruštinou, takže jim řada krásných a lidských momentů unikne. Pracujete obvykle s tátou, jaká ta spolupráce je, nebo spíše - respektuje herec režiséra a režisér scenáristu?

A vite že jo. My jsme otec a syn vlastně teď už jen na chalupě. Od chvíle, kdy jsme spolu začali pracovat, tak jsme spíše přátelé. A vzájemně se respektujeme. Každý dělá to, co umí. Já neumím tak psát jako on a taky herecky jsem na tom špatně, a on zase neumí režirovat a tak musíme uznat, že ten druhý umí něco dobře. Nesnažíme si vzájemně vnucovat svůj názor.

Vy jste teď řekl, že nejste dobrý herec. Byl to důvod, že jste šel studovat režii a ne třeba herectví?

Ne, já jsem chtěl být kameramen,

ale na katedře kamery měli plno a tak jsem šel na režii. Já sám dovedu hercům předehrát, to jsem výbornej herec, ale když se zapne kamera, tak mám takovou trému, že mě to úplně ochromí a jsem hrozný.

Nedávno jsme na televizní stanici SBS sledovali vašeho Akumulátora 1, a myslím, že se Australanům moc líbil. Překvapilo mne, jak dobře pochopili humor, který v tom filmu je. Hodně mých australských přátel se mně pak ptalo, jestli bude Akumulátor 2. Bude?

To se mně doma lidé ptají také. Jenže ten film se jmenuje Akumulátor 1, proto, že žádná dvojka už nebude. Proto jsme za to jméno tu jedničku dali. Obvykle všechny tyhle filmy jako je Rocky, Terminátor a podobně neměli nejdříve žádné číslo. Prostě to byl Rocky a pak hned následoval Rocky 2 a tak dál. My jsme tam dali tu jedničku rovnou, aby bylo jasné, že žádná dvojka nikdy nebude.

Tady v novinách jsem se dočetla, že vás ve světě srovnávají s Spielbergem. Lichotí vám to, nebo nechte být s nikým srovnáván?

Já nechci být s nikým srovnávaný, ale ten Spielberg mi skutečně lichotí, protože on si taky vybírá příběhy, který jsou lidský, který mají v sobě zároveň nějakou legraci a taky nějakou slzu. On nikdy nedělá "dojáky". Taky to v životě nemá jednoduchý. A navíc mám k němu vzááštní vztah, protože to byly právě jeho "Čelisti", které jsem viděl, jako svůj první nepřístupný film. Bylo mi asi deset let. Táta mě tehdy vzal do kina a přesvědčil uvaďečku, že mě tam musí pustit i když mi není osmnáct, protože, až mi těch osmnáct bude, tak tenhle film už dávno nebude v kinech. A tak jsem se dostal mezi dospělé lidi a koukal, jak se smějou, jak se bojí, když ten žralok vystrčí hlavu, a hrozně mě to chytlo - ta šance nechat lidi se smát, bát, radovat, plakat.

Který Spielbergův film máte nejraději?

To máte těžké. Asi ET, protože je to takovej lidskej film a taky proto, že se tam poprvé objevují mimozemšťané,

kteří nejsou zlí. Do té doby byli vždycky mimozemšťani monstra a Spielberg v tomhle filmu trochu vyměnil role, spíše lidi byli jako monstra. A navíc, je tam legrace i slzy a všechno perfektně smíchané dohromady.

Jsmo krajanský časopis a tak by mě zajímal váš názor na emigranty a emigraci vůbec?

Myslím, že to mají, tedy teď po revoluci těžké. Před revolucí měli důvod tam být, protože tam se jednálo žilo líp, a hlavně tam byla svoboda. A tou revolucí, kterou jsme si všichni téměř vymodlili, a ti emigranti zvláště, se to všechno změnilo. Tak najednou pro ně přestal existovat důvod proč jsou v cizině, ale jejich děti už tam mají kamarády, mají tam třeba svůj kus země, zapustili tam kořeny a tak je pro ně těžké se vrátit. Je to hrozné, jak bylo těmi národy v Evropě vláčeno. To si třeba Američané nedovedou představit, a nechápou proč v těch našich filmech se pořád objevuje politika, ale tady v Evropě to tak cítíme.

Možná, že je to i trochu jinak. Já jsem odešla nedávno, ještě před revolucí, ale myslím, že my v Čechách speciálně máme pořád tu tendenci myslet "opustiš-li mě, zahyneš", to znamená, že se jako Čech můžete dobře cítit jenom tam. Ale občas se stane, že přijдете do země, kde se cítíte dobře, máte dokonce dojem, že jste se možná omylem narodili někde jinde, a že právě do téhle země patříte, ale přitom se necítíte jako zrádce svého česství. To se možná časem stane řadě emigrantů, že se začnou cítit ne jako nešťastní a opuštění lidé, ale spíše jako lidé, kterým se líbí celý svět a berou ten svět za svůj. Ale vraťme se k filmům. Prosílychá se, že připravujete film v angličtině. Je to pravda a o čem to bude?

Zatím je trochu předčasně o tom mluvit. Jediné, co teď vím je, že to bude zase psát táta, bude to v angličtině a bude se to odehrávat v Evropě.

Kdybyste dostal nabídku práce v Americe, půjdete?

Ne, předně protože se tam točí filmy jinak než tady, tam má poslední slovo producent a režisér do toho nemá

co mluvit. Obvykle jsou to studiové filmy, strašně schematické, vyráběné jak boty na běžícím pásu. A pak, mně tady nic nechybí. Já jsem rád doma. Litat po Evropě trvá pár hodin a když tady mohu točit film v angličtině a ten pak poslat do světa, tak proč bych se namáhal někam jezdit, když mohu být doma.

Jste optimista?

Jsem, až do morku kostí.

Jste ženatý a máte dvě děti. Kdyby některé z nich se chtělo stát filmovým režisérem, doporučil byste mu to, nebo byste mu to rozmlouval?

Spíše bych je pečlivě pozoroval, jestli mohou být v té profesi dobří. Protože není nic horšího, než špatnej režisér. Než dělat něco špatně, tak je lepší to nedělat vůbec. To je také důvod, proč vůbec netančím. Jsem tak hrozně tančník, že nechci, aby se o mě říkalo: "Jako režisér je docela dobrej, ale tančník je příšernej."

Děkuji vám za rozhovor. Kdyby vám to někdy vyšlo, tak se přijďte podívat do Austrálie. Je to krásná země. Je fajn, že jste rád doma, ale je také dobré vidět svět.

To určitě, a já navíc hrozně rád cestuji, takže doufám, že se i do té Austrálie někdy podívám.

Klep - sluchátko oněmělo. Bylo to příjemné povídání, jako by ani neexistovaly ty tisíce kilometrů, které nás dělily. Ozval se hlas operátorky, která se ptala, jestli je všechno v pořádku a jestli jsem mluvila s tím, s kým jsem mluvit chtěla. Ano, a byl přesně takový, jak jsem si ho podle filmu představovala.

(Rozmlouvala Jana Háberová)

Žena v zrcadle

MOTTO: Mezi ženou a vtipem není rozdíl - nikdy neuhodneš stáří!

Jedna slavná americká zpěvačka rozslala při příležitosti své svatby svým přátelům toto oznámení: Oznámuji svým přátelům i známým, že dne 10. května 1965 vystoupím v nové úloze, kterou jsem ještě nikdy nehrála. Kus se jmenuje "Manželství" a mým partnerem je Mr. Frank Brown. Na něm záleží, bude-li to veselohra nebo tragédie, či bude-li již v prvním dějství přerušena.

Ve společnosti vyprávěl jistý pan: "V celém městě je, myslím, jen jediný muž, kterému nebyly dosud nasazeny parohy". "A kdo to je?" zeptala se jeho manželka.

Adam s Evou žili šťastně v ráji. Nic nezkazilo krásné dny jejich spokojeného života. Jednoho dne však Adam zmizel a po třech dnech nebyl k nalezení, když se vrátil, běžela mu Eva vstříc, objala jej a ... spočítala mu žebra.

Sofie Lorenové se jednou ptali: "Proč mají krásné ženy u mužů větší štěstí a úspěchy než ženy moudré?" "To je jednoduché, jen velmi málo mužů je slepých, ale hodně je jich hloupých."

Víte, co jsou to smíšené pocity? To když vidíte, že se vaše tchýně řítí do propasti ve vašem novém autě.

Manžel pravil své ženě: "Tak jsem skončil s pitím, přestal jsem kouřit a mám dojem, že za chvíli přijdeš na řadu ty!"

"Ta slečna naproti vypadá jako vaše sestra." "To je možný, je to můj bratr."

"Tak jsem slyšel, že ses oženil. To musíš být šťastný?" "Musím, kamaráde, musím!"

Nad dopisy čtenářů

Milí přátelé v Austrálii,
už jsem DOMA, v ČR, což jsem poznala hned na letišti v Ruzyni, kde mi pasový úředník beze slova vzal pas, koukl do něj, beze slova a bez úsměvu mi ho hodil po pultu zpátky. Moje pusa připravená k odvetné zdvořilosti, jak jsem si navykla v Austrálii na ta všechna prosím, děkuji, vítejte, ať se vám tu líbí atd., se zase zaklapla a já si řekla: hele nenech se otrávit. To si teď opakuji několikrát denně v metru, v obchodě, v jednání s obchodními partnery.... Ale nepiši Vám to, abych si stěžovala. (Více se o tom můžete dočíst v čísle 4 Českého dialogu)

Spíše chci jen vyjádřit svůj názor, jak jste si k žití vybrali moc hezkou a příjemnou zemi.

Pobýla a pcestovala jsem mezi Vámi tři měsíce a asi 18 tisíc kilometrů autobusem a auty, kterými jste mne laskavě vozili. Potkala jsem na pět set lidí, s kterými jsem si většinou udělala ať už pro tisk, či jen pro mé porozumění, rozhovory. Bydlela jsem u mnohých z Vás a mnozí z Vás mne hostili a umožnili mi poznat krásy a zajímavosti Austrálie. Ale co víc - nechali jste mne s důvěrou nahlédnout do Vašich životů, radosti starostí, pomohli jste mi i k alespoň částečnému pochopení toho velkého a světybného kontinentu.

Děkuji Vám co nejupřímněji za vše, čím jste přispěli k mé krásné cestě po Austrálii. A ráda Vám budu nápomocná při Vaší eventuální cestě sem, stačí dát vědět....

Srdečně Vaše
Eva Strážovská

P.S. Pár praktických informací:

1) Zastupcem Českého dialogu v Austrálii, i Mezinárodního českého klubu je ochotně Jan Jirásek, P.O.Box 7258 Bondi Beach, NSW 2026, tel (02) 9365 1872, na kterého se můžete obrátit jak s předplatným, tak s dotazy a návrhy.

2) Seriál o Austrálii začal v čísle 1-2/97 Českého dialogu a bude pokračovat celý rok.

3) U Jana Jírasky zůstala v určitém množství neprodaná kazeta se 20 českými písničkami, nazvaná Kde domov můj.

Pokud o ni máte zájem, nebo ji chcete koupit někomu jako dárek, prosím, učiňte to, pomůžete tak naší redakci. Stejně tak s oblíbenou knihou Český kalendář 1997, který, pokud ho již J. J. nemá, zašleme zájemcům za 10 AUD ihned letecky.

4) Pokud nejste pravidelnými odběrateli Českého dialogu, a pokud si ho z finančních důvodů nemůžete dovolit (45 AUD ročně letecky), obraťte se na J. J. (Moc mne při mé cestě zklamalo zjištění, že si čtenáři Český dialog půjčují, kopírují, ale nezaplatí předplatné. Věřte, že vydávání časopisu je náročná záležitost finančně i morálně).

5) Chystám v obsahu příštích čísel změny: více praktických informací, více humoru a odlehčení a více.... záleží na Vašich radách a návrzích - očekávám je s napětím...pište, prosím.

6) Usilovně jedním s leteckými a cestovními společnostmi o možnosti získání levnější zpětné letenky pro členy Mezinárodního českého klubu do ČR. Potřebuji znát přibližný početní zájem. Prosím tedy: kdo se chystá v tomto nebo v příštím roce do ČR, a má zájem o desetiprocentní slevu na jednu letenku, dejte mi vědět. Urychlíte tuto možnost.

7) Ráda zašlu na Vaše přání seznam knih, audiokazet i CD, které mohou za výhodných podmínek zaslát na Vaši adresu. nemohu však hradit poštovné. máte-li o tuto službu zájem, zašlete na adresu redakce, či J. J. 5 AUD a dostanete silnou obálku s nabídkou.

E. S.

Vážená paní Háberová.

Dělat české noviny jest práce nadmíru nevděčná. A proto Vám fandím, že přes všechny potíže máte "výdrž".

Přikládám šek na \$ 100.- co by malá "troška do mlýna". Byla by to opravdu škoda, kdyby české noviny přestaly existovat. Jsou totiž jediným komunikačním prostředkem, abychom v této velké zemi, jeden o druhém vůbec věděli.

Naši c.k. krajané by si to měli uvědomit a přestat si v této svobodné zemi pouze "lebedit". Neboť, jak je z historie známo, za svobodu se vždycky musí platit. A vždycky z vlastní kapsy a z vlastních žil.

Děláte to dobře, i když ne vždycky souhlasím s některými články. Našinec ale nemůže dobře očekávat, že se mnou bude svět vždycky souhlasit. Moje manželka také ne vždycky se mnou souhlasí..

Přeji Vám mnoho úspěchů.

Srdečně

Joe Kinda
Mentone, VIC

Milí přátelé,
odběratelé Australských listů,

po přečtení bilance paní redaktorky, rád bych podal návrh všem milovníkům A.L., kteří si váží práce vynaložené ku vydávání "Listů" a úroveň obsahu. Již po léta posílám jako předplatné \$ 40.- a jsem jen pensista. Tato částka je na dnešní dobu úplný pakatel. Ve snaze udržet vydávání "Australských listů", prosím přidejte se ke mně.

Děkuji Vám všem.

Bobby Panoch
Andamooka S.A.

HLEDÁME

Ladislava Kostomlatského
původně

z Prahy 1 - Staré Město,
poslední známé bydliště v
Sydney

Jakékoliv informace volejte do
redakce.

NUTNÁ ZPRÁVA

HLEDÁM

chůvu k malému dítěti,
10 - 12 hodin týdně.

Musí být spolehlivá, trpělivá,
' s dobrým vztahem k dětem.

Bližší informace :
(02) 9665 54 742

Vážená pani Háberová,

Přikládáme šek na roční předplatné Vašeho časopisu, promítníte malé požitky. Na úhradu jsme částku trochu zaokrouhlili. Doufáme, že budete i nadále pokračovat ve své práci. Těšíme se vždy na každé číslo. Víme, že situace není zrovna růžová, proto tím více oceňujeme Vaši námáhavou a někdy i nevzděchnou práci. Domníváme se, že malé zvýšení ceny Vašeho časopisu by snad mohlo být nejlepším řešením. Víme, že ekonomie není zrovna růžová, ale malé zaokrouhlení ceny by snad nikoho neporazilo. Ještě jednou mnoho díky za vše co pro nás děláte a fandíme Vám velice.

Vaši

manželé Nolcovi
Robina QLD

Ráda bych poděkovala všem za hezké dopisy. Omlouvám se těm, jejichž dopis jsem neotiskla. Většinou se domníváte, že by bylo možné zvýšit cenu. Zatím bych k této akci nerada přistoupila, protože vím, že nikdo nemá nazbyt. Asi budeme tento rok pokračovat ve vydávání zvětšeného čísla jednou za dva měsíce, což nám ušetří podstatnou částku za poštovné i za tisk obalů. Doufám, že bychom za rok mohli vyrovnat všechny pohledávky a od příštího roku opět vycházet jednou měsíčně. Ještě jednou děkuji za podporu, a to nejen finanční, ale i morální. Zatím dýcháme, máme nos nad vodou, a jedeme s vaší podporou dál.

Jana Háberová

"Můj chodi také rád na opery, ale musí se trochu kopnout."

Chléb náš vezdejší

Jsem šťastná v Austrálii, líbí se mi tu a není mnoho věcí, které mi v této zemi chybí.

Jedno však už od počátku postrádám. Dobrý, vonící chléb. Ten správný, s křupavou kůrkou. A tak obcházím obchody, pekařství i supermarkety. Až jednou mne upozornil jeden prodáváč na plátěný pytlík s nápisem "Rye Bread". Pytlík z barevným potiskem vypadal jakoby vyskočil z almarky babiččiny kuchyně.

Plátěný pytlík není příliš častým obalem dvacátého století. Koupila jsem ho - upekla podle návodu chleba a dům se rozvoněl chlebovou vůní. O patky a kůrky jsme se popraly s mojí dcerou, jsem silnější a tak jsem vyhrála.

Od jisté doby věřím na předurčení, protože právě když jsem dojížděla poslední kousek chleba, ozval se telefon a v něm mi příjemný mužský hlas. Česky se mně zeptal, zda by mohl inzerovat v novinách a co by ho inzerát stál. Řekla jsem cenu a domluvila se na setkání. Druhý den přišel středně velký muž s plnovousem. "Já jsem Vašek", představil se. "A jsem tady kvůli tomu chlebu". "Ty jsi pekař?" byla moje celkem logická otázka. "Ne, elektrikář", zněla zdánlivě nelogická odpověď.

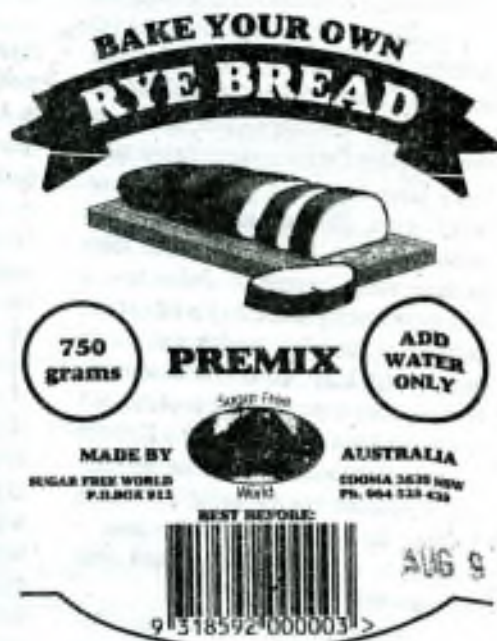
A pak už jsem si povídali o tom, jak Vašek Wichta vlastně začal s jeho firmou "Sugar Free World", o jeho snu vytvořit narozeninový dort pro syna, který má cukrovku. O kuchařském kurzu, který absolvoval, o nápadu vytvořit chlebovou směs, ze které by si dovedl upéct chleba každý, o mnoha zkouškách a testech, o mnoha nepovedených chlebech, které snědla rodina, protože nikomu jinému se nedaly nabídnout. A pak najednou skládanka začala zapadat do sebe. Směs byla dobrá, chleba křupavý, příprava jednoduchá.

A nastaly největší problémy s tím, jak dostat nový produkt do obchodu. Začalo objíždění supermarketů, domluva s vedoucími. K překonání nedůvěry ke zboží obvykle stačil pytlík směsi, ale k překonání byrokratických nařízení, zákonů a předpisů by nestačila ani tuna. A tak nastoupila Vaškova tvrdohlavost. Nezdolná vůle dokázat, že to co nabízí je

dobré i když za ním nestojí obrovská továrna, ani silné bankovní konto, i když svoji směs míchá v malé dílně pronajatého domku a pytlíky šije žena na starém šicím stroji. Líbila se mi jeho vůle, nadšení a elán.

Zdá se, že ledy jsou prolomeny. V současné době testuje jeho výrobek Coles Supermarket. Když všechno půjde dobře, tak tam budete moci chleba začít kupovat. Zatím je pouze v vybraných prodejnách v NSW. Takže pokud bydlíte v Hornsby, Eppingu, West Penant Hills, Sylvania, Bondi Junction, Lane Cove, Lindfield, Fig Tree, Corrimal, Warrawong, Katoomba, Windsor, Penrith, Tuggeranong, Belconnen, Curtin, Quenbeyan, Golburn a Bowral, můžete se podívat, zda pytlík s cedulkou "Rye Bread" Coles neuvídlíte. Když ne, zeptejte se, třeba jste ho přehlédli, a to by byla škoda, protože tak dobrý chleba jste už léta nejedli.

Jana Háberová

Z tajů řeči anglické

A co ty krásy, co ty krásy? Tajů ta angličtina taky nijak moc nemá, ovšemže jen zdánlivě. O krásách raději pomlčme úplně. Ale krásy nekrásy, je to - mezi námi děvčaty pověděno - řeč daleko nejsvětovější. Světovější než bývaly kdy řečtina, po ní latina, pak francouzština. Nebo čínština. Čínsky na Dálném východě hovoří kdejaký kulí a řeči Konfuciovou se člověk protluče v jistých částech San Francisca, Sydney, ba třeba i v prádelnách New Yorku anebo v londýnském Sohu. Leč na Silicii, v Timbuktú a dnes i na Žižkově platí jen a jen angličtina, jako jazyk všeobecně dorozumivací. Jeť to však jazyk zvukomalebný, ta řeč barda Shakespeara?

Podle pravidla, že někdo má rád vdolky záleží na chuti a oku pozorovatele či posluchače. Nám středoevropským Čechům zní italština sladce, němčina nesladce. Číňany však prý zanechává řeč temnookých mediteranních seladonů chladné. Nám Čechům samozřejmě také český jazyk imponuje - pardon: nám se český jazyk líbí, nic naše ucho proti němu nemá. A pozor, na místo toho pardonu raději "promiňte". Jeden neví, a brusičové češtiny dnes číhají za kdejakým keřikem a dovedou napichovat na ty nešpicatější kůly. Ale kůly dnes sem, zítra tam, i bez napichování a popichování jsou tu také jiná měřítka. Kriteria. Kriteria ale nepotřebujeme - nutně ne. Kritiku ano. Kritikové kritiky nechť nám něco lepšího dodají. Posouzení? Posudek - kdepak, to není kritika. Ale neutíkejme od angličtiny.

Bez angličtiny dnes ani ránu dokonce ani v baště slovanské prapůvodnosti, v samé matičce Moskvě. Kdyby nějaký ten Siegfried von und zu Uragan učinil nový lékařský objev, popsal by ho anglicky, protože slávu němčiny prošťurovali Kaiser Vilém s Hitlerem. Francouzština je dnes odsouzena do divčích památníků a divčí památníčky jsou odsouzeny divkami k zániku. Angličtina ale frčí. Frčí všude a ve všem všudy. I v těch českých regionech. A my se těch regionů hrozíme. Oblasti? Kraje? Území? Obvody? Ano. Regiony? Nikdy, nikdy, zatínáme pěsti. Jen přes

mrtvoly českých brusičů. Čeština Čechům. Čechům vybroušeným. Regiony všem ostatním. A co Češi nevybroušení? Co Venca Pánvička z Manin, co Boleslav Trasořítka? Venca se na to vyflákne, Boleslav se před vybroušením třese. Anebo je tím strážcem Horymíř?

To jsou řeči kacířské, ale vlastně řeč byla o angličtině. My se dnes skoro rdíme, když konstatujeme - ne: když tvrdíme, zjišťujeme, zaznamenáváme, pozorujeme - jak se do naší řeči vloudily nestvůry jako ležr, kompjůtr, anebo region, ten příšerný region. Z angličtiny. Ale co třeba takhle elegance, pudřenka, guma, okulary, lampa, film, kino, biograf - odkud se do češtiny vloudily tyhle nezřízenosti? Neměli bychom zešlet, nebo alespoň šilet? Takové nezřízenosti a do naší něžnounce, čistounce a nevírounce mluvy! A to diskrétně pomlčme o tangu, nylonkách, o módě. Že by Češky byly raději bez módy, že bychom módu vyhostili?

Pssst. Udělejme pssst a spiklenecky se rozhlédněme. Kde by dnes bez módy byla angličtina? Tam kde je, protože Angličané módu nazývají slovem fashion, tedy něčím ne úplně nepřibuzným naší fázoně, fázonce. Brr - fázona, jak se to honem řekne česky? Ale to slovo fashion není původu anglického. Ta děvka angličtina má všechno, ale všecičko z řečtiny, z latiny, z francouzštiny, z italštiny, ze španělštiny. A hrůzo, hrůzoucí, polku a robota má z češtiny: kompjůtra ukradla ta angličtina z latiny, právě tak jako region, regio. A latina, ta protfělá děvka antiky/starověku to všechno ukradla v Athénách. Latina má prý asi šedesát procent všeho z řečtiny, a řečtina bůhví z jaké Tramtárie. Francouzština a španělština skoro všechno z latiny, o italštině nemluvě. Ta angličtina holt asi osmdesát procent slov z území mezi bývalou Konstantinopoli a Le Havrem. To ostatní z germánštiny, ale to jsou většinou slůvka krátká, čtyřpísmenná, často i krajně neslušná... Nu angličtina, ta potvora, si během staletí odbourala pravopis, uloupila kde co a kde komu, a stala se řečí světovou. Že byla zkrumpovaná? Byla nebyla, o tom řeč není - ale anglicky se dnes našinec domluví všude. My máme těch sedm pádů, dvaatřicet tvarů slov přívlastkových, tři rody ve všem, a hlavně, vážení, ta tvrdá a ta měkká "t" a "y". Česky hovoří plných deset (10)

milionků duší mezi Dyjí a Ohří. Kdyby opět zadul severák od Nižního Novgorodu, anebo kdyby chraňbůh se čínská zeď posunula za Rýn, vezli bychom se i s tím svým "t", to si nezastírejme. Pravda, mezi Jasinou a Púchovem několik jedinců ještě pamatuje češtinu jako jazyk žandárů, poštmistrů a učitelů, jinak nic moc.

Čili - ze všech těst splácaná, všem jazykům poplatná a primitivní angličtina, řeč znějící nejlépe když vedle mluvčího ještě trčí i lulka, tahle ta nečistá řeč se dnes prodrala do všech koutů světa a přijali ji za svou i celé nové národy, ba i tak staré kultury jako jsou kultury indického subkontinentu používají angličtinu jako jazyk úřední. Angličtina má stovky podob a mutací. Jsou ji psány ty nejdemokratičtější ústavy světa, našeho glóbu, planety. Promiňte - zeměkoule. Aby to znělo nesvětově, česky. Tak to už na tom světě chodí. Každý chvilku tahá pilku. Dnes ji nesporně tahá angličtina, ta řeč oplývající výrazy přisvojenými ze všech kultur a civilizací, ten neústrojný jazyk, ta michanina, ten amalgam! Čeština tahá tu zatrápeně malou pilku jen mezi Vsetínem a Ašem....

Tragickou skutečností ovšem zůstává, že řeč sama o sobě se nerozlzá. Exportuje se obyčejně výbojem. Řečtinu donesli bojovníci Alexandra Velikého přes Egypt a Mezopotamii až k branám Indie. Latina se šířila na kopích římských legií a řeč anglickou vyvážely přes Atlantik a na Dálný Východ námořní děla britských královských Veličenstev. Španělštinu dobrodruzi a hubitelé Indiánů. Snad i armády Přemysla Otakara - armády Přemyslovců a pak Jana Lucemburského - nebo alespoň někteří z jeho žoldnérů - také zanášely češtinu po Evropě, rozhodně do Polska, Uher, k Baltu. Pak si Češi ovšem vymyslili způsob jak nejlépe hrát roli trpaslíků: začali se mezi sebou rvát o jisté náboženské artikule a nuance mezi přijímáním pod jednou a pod obojí a uvi-zli mezi těmi svými kopečky. A s nimi čeština.

Takže před angličtinou klobouk dolů, ať už si to své jedinečné postavení vydobyla schopností svých mluvčích či působením armádních děl. Důležité je, že je to řeč mezinárodní snad právě proto, že je tak nevýlučná. Že se v jejích slovech ostatní národy jaksi nacházejí. Že se nebojí otevřít, absorbovat, být znovu a znovu oplodňována. Třeba se to v minulosti dělo i násilím, ale vyústilo to v bohatost

výrazovou žádným jiným jazykem nepředčenu.

Že by z toho mohlo plynout i pro češtinu poučení? Kdovi. Snad ano. Ale rozhodně se těch regionů a lejrů nebojme. I vylučnost češtiny to všechno snese. Čeština to všechno hravě dnes už zvládne. Zvládla šnuptychle, fusekle, štrosoky, zvládne i ten nápor anglosaský. Také proto, že ten Venca Pánvička už je vnukem děda Pánvičky, že jeho rodina už dávno hovoří lapidární češtinou, že má i on vnuky, kteří ji začínají hovořit a používat s mateřským mlékem její systémy, do nichž se vejde pár těch anglicismů zcela bez problémů. Naše řeč se dnes už ničeho nebojí, jen snad vymycení, hromadného vymycení všech Čechů.

A ještě jedno velikananánské psssst. Neprozrazujme to však hned tak nikomu, ale ten náš grunt, ty naše fazole, tabule, taliř, brambory, punčochy, růže, lokomotiva, fěrtoch, ondulace, hostie, to všechno jsou slova cizí, kompjútery minulých staletí. Svět se nezbořil. Nezbořila se ani čeština. Angličtina si toho vypůjčila, přímo ukradla tolik, že ji to čouhá odevšad a tajit to nelze. Ožádný taj angličtiny tedy nešlo. Ona sama se tím netají. A my se nesnažme nijak nervózně a s ošiváním přijímat do své řeči tak zvaná cizí slova. Však ona zdomacnějí. Protože čeština je mistrem ve zdomacňování všeho co vstřebá....

Taj, tajemství angličtiny? Brát kde se da. Zařídít si to tak, aby ostatní ani nepoznali, že se jim podává jejich vlastní zboží. Čeština zatím prodala jen robota a polku, houfnici a tábor (ten tábor předtím uzmula z Judeje). Až budeme vyrábět ty nejlepší kompjútry i v regionech, jako Zlámaná Lhota, bude mít určitě svět zato, že kompjútr (tak se to pak bude všude psát) je původu českého a že Zlámaná Lhota je předním regionem Evropy (i s tou čárkou).

B.Š.

Stařeček válčíjů

Totkaj sem z dlúhej chvíle zguňál po húte u Pagáčů a šťastí ně přálo. Za komínem pod senem sem natrefil starú malovanú truhlicu. Mezi všelijakýma zgarbama sem, krom ibršvungu, bajonétu, metálů a patrónťašek, našel aj užmudlaný zažlútlý listek psaný ingustovú tužkú. Na známce císař pan Franc Jozef Procházka a datum 20. mája 1917. Hnedkaj z prvních řádků sem poznál, že to psali stařeček z vojny, a tož sem to "múdré" říkání z námahú luščil a slabikoval:

Přemilená Káčo!

Napřed ta pozdravuju od Pána Boha a potom ode mňa. Pýšu ti tyto řádky v jednej ruce drža rebolbér a v druhéj šablu a kolem ně léce guli jak komárú. Už strýlám třetí den bez odpočinku v jednom cugu a mám pucáka kerý ňa opsluhuje. Každú chvílu ně mosí strčit do ruky nový lebolbér a do huby klobasu abich nezamdlél. Ten rebolbér mosý strčit do puténky z vodú lebo lauf žhaví jak moje láska k tobě!

Tfúj věčně až do hrobu mylující

Matuš

Chvilku sem obracál listek v ruce, ke kerýmu sa aj múchy neuctivo zachovaly - a hybaj za stařečkem. "Našel sem u vás na húte korespondák", pravím. "Víte - jak vám hořaly ty laufy."

Enom po mně smykli očima a zahučali cosi o pořúchlencovi zvědavém. "Tož co sa hnedkaj paprčíte?" uklidňoval sem ich. "Šak já s vama na vojně nebyl! Ale ludé o vás vyprávjajú, že ste na vojně tak dlúho nebyli, protože ty vráta, co ste pokropili, dyž ste rukovali, byly ešče mokré, dyž ste došli dom... A ty metále, na keré ste si moseli vypočítat ešče jedny prsa, žeprej ste kúpili za sodovčák slivovice od handráka!"

Stařeček čučali po izbě a hledali, čím by ňa mohli švarcnút. Proto sem hnedkaj obrátil: "Já temu stejnak nevěřím a na lucké řeči nic nedám. Vy přeca mosíte najlepši vědět, jaký ste byli hrdina!"

Ođpluli jak zedník, kerému sa dostala do huby malta, a zavrčali: "Tož počúvaj, ty mudrlante - tak sa ně zdá, že si o neco říkáš! Já ti pokrápu ty zvědavé pazúry, jak sa ně ešče jednú budeš rýpat v mých dukomentech!" "No bóže! Našel sem korespondák a vy už máte řeči jak komedijant ve střelnici!" - bránil sem sa. "Ale našel sem aj paklu hercegovského tabáku a včlika nevím, kemu patřil..."

Huba sa im roztahla chuť od ucha k uchu a vybaflí: "Ty tele jedno hlúpe! Daj ju sem - ešče to nekke ztratíš!" A už si cpalu do fajky, tak sa im ruky třáslý.... Odfúkli na vsecky světové strany a pravili: "Vidiš - s ohněm to ide hnedkaj lepši! Ale dyž si taký zvědavý, tož si sedni. Já ti teda z mojého vojanského života neco povykládám... Viš, říká sa "život vojanský - život veselý". Nó, tož to by mohla byt pravda, dokád si za frontú. Jak sa ale dostaneš tam, kde lécu gulky, to už je méně veselé... Odvedli ňa hnedkaj při první asendě a narukoval sem do Prešpurka. Tam měl mšu feldkurát, kerý naisto okošťoval věcej toho "omšového", alebo měl mořskou nemoc. Kolébál sa z nohy na nohu a krkál. A dyž někdo

Slovácko sa nesúdí

Zdeněk Galuška

krkne, je isté, že naňho někdo zpomíná. Ale na něho mosela zpomínat celá rak úská dynastie a s okolím, lebo krkál v jednom tahu.... Potem měl dlouhý řeč. Plétl vojnu z nebesama, fangle s koruhvičkama a pokúšal sa nám dokázat, že to chce pámbu, aby sme bojovali za cisara pána a jeho rodinu. Že ho pámbu v tú chvíľu nelištil po téj hubě ožralej! A že prej môžeme byť načisto bez starostí, lebo pámbu je na jejích straně! Nó, podle toho konca mu moseli Habsburci cosi škaredého provést, dyž to provalili na celěj čáře.

Nakonec kropěnků žehnál naše kanóny.... Blbec! Škoda, že sem se bú neměl katechismus, já bych mu ukázal to místo, kde říkají, že: Nezabiješ!

Potem došel taký namašlený pajtáš oficirský ze skélkem na oku a z hnědým koženým pudlem na rajtkách. To dyby náhodou za ním někdo vystřelil, tož aby to na těch gatách nebylo tak poznat.... Dyž nás honili po egzeciraku, tož to zme byli enom samé troli, švaj, ézl, pémisehund a nevím co všechno. Ale tehda začal "česky" a div sa nerozbečál: "Milený národové! To mje těší, mile šeši, že ty dobré fojáky". Enom Šaratica by ňa mohla dostát do toho stavu, jak ten tajtrlik s tú jeho řečú. Mastil nám med kolem huby a nakonec povídal, že nejkrásnější smrt je umřít za císaře pána! Právil sem si: Ty piskořu namrzlý, to byste chtěli enom po nás - ale všeci oficire podle tého mosijú umřít velice škaredú smrtú, lebo ti vidijú frontu enom na mapě! Trúba jedná to mosí napadnúť aj tu hlupú Enofu Husibrkovou, že dycky je lepší být špatně živým než dobře mrtvým... Vidiš, tenkrát sem si myslel, že to bude vojna poslední. Já, čerta starého! Ešče zme nepozbírali patróny z vojny minuléj a už sa rychtovala vojna nová. Proč sa enom lidé mezi sebou mosijú zabíjati? Vojnu chcú enom ti, co nikdá v první linii nebyli. Lebo dyby v ní byli - dneska už by tu nebyli.... Poručili nám jednu v Netáli pan generál: "Vezmi flintu a střílaj - tam na druhéj straně je tvůj nepřítel!" Právil sem si: "Co nepřítel? Ukaž ně toho mojeho, ty paradažo navoňaný! Já sa s ním už domluvim - a našup! A ešče si ajna zdraví připijem! Chlapče, zabíjati nevinných lidí ve vojně, to je svinstvo! Já to vím - a ty to víš také. Ale pověz ně, jak je možné, že sú na světě ešče lidé, keři to nevíjú?"

"To máte pravdu" - súhlasil sem. "Dyž onemocní malúcké dítětko, tož deset dochtorů kolem něho léce a dělajú všechno, aby ho zachránili. Z toho donde vojna a milióny lidí zahyne.... Vy to víte a já to také vím. Ale my dvě na tem těžko něco

změníme, tož nechme toho múdrování. Račíně povězte, jak ste cuksfirovi rychtovali tú kobylu, totkaj o tem na "Osmeku" costi vyprávěl Cyril Lušňa."

"Já, to bylo tenkrát, dyž sem slúžil v Bosně u dragúnů!" - zpomněli si hnedkaj. "Měli zme tam cukflru, šák se menoval Vendelín Krkovitschka - "Němec" od Hradišča. Éj, kruci, to bylo furt: Auf - nýdr! Auf - nýdr! Bláto nebláto, potok nepotok, přes křoviska do chábju - a ráno zme moseli být vypucováni jak drůžky na svažbu. Už nebylo možné tú hrůzu vydržet.... A ten pazgřivec měl kobylu - šák Elza ji říkál. A byla to zrovna taká potfóra kúsavá jak cuksfira. Jednú ňa rafla za lémece a rozškubla ně blůzu až po íbršvunk. Dyž Krkovitschka sedl na koňa a zařvál: "Erste kompanijó - hapták! - ztuhl zme jak z kameňu vyrubání. A jednú ten pajdrák namašlený, odjíždaj na orlaub, zavolał mňa a Cyrila Lušňa a zvěřil nám kobylu do opatrování. Dali zme s Cyrilem hlavy dohromady a druhý den zme tú mrchu kúsavú začali "cvičit". Já sem jü držál u ohlávky, řvál jü do ucha: "Erste kompanijó - hapták!" a Cyril jü v tú chvíľu smýkl lopatú po zadku.... Také školení zme jü dávali každý den hoďiny! Za tři dny jak učula Erste kompanijó! - už stála na předních nohách a zadníma hila do desek enom třisky létaly...."

Zaštrnáct dnů sa Krkovitschka vrátil z dovoleně. Nechal nás nastúpit, vyšpónoval sa v sedle a zařvál: "Erste kompanijóóó..." To "hapták" už nedořekl - lebo vělika začal taký tanec, jakýs v životě neviděl. To bý kvapík, verbuňk, třásák aj z vrtěnú dohromady! Cutskfira držál Elzu kolem krk a řvál jak opica. Kobyla stála na předních nohách a zadníma hledala Cyrila s lopatú.... Krkovitschovi létaly nohy v luftě jak pantle - a mezi něma šabla! Potem ešče jeden skok - z předních na zádni, Elza vyhodila zadkem a Krkovitschka letěl - jak otakárek fenýklový hubú do bahna....

A dívaj sa na zamataného cuksfiru, právil sem si: Vidiš to, ty kúdelo z gipsovú hlavú? Vělika bys měl dostat párkrát "Auf - nýdr!" - abys věděl, jak sa má voják Jeho Veličenstva Franz Jozefa Prvního...."

Stařeček sa obližli a z toho sem poznál, že im vyschlo v krku a tým pádem už nemínijú dalěj povídat. Vytáhl sem pleskačku trnkových kapek a podál im ju. Dali si takého hila, že to zažbluňko jak v zapanej pumpě - a hnedka byli při řeči: "Ale, co po takéj vojně, jak zme měli my! Ležals půl roku v zákopoch hladný jak pes a zrovna aj tole blech.... Tenkrát sem aj ponajprv viděl ajroplán. Dyž to frčalo nad

našima štelungama, tož to dělalo taký randál, jak dyž sa překotí podhořák z hrncama. To v tem ajropláně dycky seděli dvě: ten jeden šoféroval a ten druhý sa nahl ven, vyšvácál nám řemeněm po ušách a uletěli...."

Pohlédli na mňa a přejížděli jazykem z kútka do kútka. Dyž uhlédli, že sa nedověřivo uščufuju, vyščekli: "Co sa šklébiš? Podruhéj ta liščim po hubě a ně abych ti vyprávěl o vojně, trúbo!" a zlostno sa rýpali ve fajece. "Ale - to sem si enom zpomínal na hotařa Kláska, kerý o vás říkali, že povíte pravdu, enom dyž sa zmýlíte...."

"To že na mňa řekl, ten somár plesnivý, zgrčený? No enom dočkej, až ně doleze do chalupy - poženu ho jak prašivého psa! Vša hladná, tak ně v baráku všechno zežrat, co uhlédne, na to su dobrý, a potem ňa pomluvá, huncút ožralý! - a přidali pár škaredých nadávek.

"Dyž sa hnedkaj tak paprčíte, tož to mosí být právda - potrefená hus najvěč břeščí!" - podpichl sem, ale hnedkaj sem im znova podál pleskačku. Škubli hlavú, otočili sa ode mňa a odpluli. Enom sem zaslechl jak zavrčali pod fúsa, že si ju mám kamsi strčit....

A to bylo zlé - lebo za hlt haňúzkovéj sem ich "kúpil" dycky a aj o půlnoci! "No vidíte, a už ste načepýřený jak morák! A dybych vělika pověděl Kláskovi, že ste ho nazvali všu hladnú, tož si vyliškáte jeden druhému. Já bych sa zasěj mohl na vás nahněvat, jak ste tetkám v hájovni při drani přeli vykládali, že ste byli aj námořníkem...."

"Námořníkem? Tož baže bý, ale enom chvíľu - a to ešče náhodú...." zahuhlali. "A proč ste to přede mnú tajlil?" "Proč - proč.... Mosíš všechno vědět? Stejnak si jak slepičí řít - jak sa neco dovíš, hnedkaj to po celěj dědině rozneseš!"

"No pravda - a ty tetky si to nechajú pro sebe, máte vidět! To je zrovna tak, jak dybyste to dali policajtovi na buben - ja a zapomněli ste sa napít", - a přistrčil sem im pleskačku pod nos. Zavětril jak hōnici pes a abych neucukl, tož si po ní lapil. Upil a místo aby poděkovali, tož "vyhrožovali":

"Já ta jednu mosím zamlážit - pazíre přemůdřelý!" Kolikrát už bych mosěl být zamlážděný....

Ťukli fajkou do kramfleka od holénky aby vysypali popel, nacpali si a po prvním puku sa rozvykládali: "V životě sa nekdy dějú věci přenáranné až prapodivné. Viš neco o marině? Nevíš! Tak nejvyš o Marině Křepelkovéj, co na nů dycky vyvaluješ oči jako blumy. Tož to si teda vedle, lebo já myslím na marinú námořnickú! Nikdá ně ani ve snu nenapadlo, že bych

mohl čuchnout k moři, lebo vodu sem neměl rád ani v břuchu, ani v holénkách. Ja - tož abych se dostal k věci. Dyž sem v Bosně chytil kulku do stehna a v lazaretě sem sa za nejaký čas znatýroval, nejakú záhadnú cestú osudu ňa transportovali do Netálie na loď. Až pozděj sem sa dozvěděl, že ně splétli dokumenty s jistým Martinem Pekáčem z Haněj. Nepomohly moje řeč, že patřím k vodě jak hasičská fagula ke stohu slámy - a jelo sa. Viděls někdy válečný šif - neviděls? Tož to je dobře - alespoň ně mosíš šeko věřit! To je také ukrutánské lodisko, že dybys ho chtěl přejít, tož si mosíš vzít tři dni urlaub. Šak zme tam měli i listonoša, lebo mosěl nosit psaní z jednoho konca šifu na druhý. A to ešče jezdit na velocipédě... Z tej lodi trčaly kanony jak nazlobenému kocúrovi fúsa a dyž zme z jednoho průbu vystřelili, tož to byla také šupa, že sa mořským panám ocase sukovaly. A kotva jak naša chalupa - to měli tře chlapě co dělat, aby ju hodili do moře. A vělíkajsi zrovnej, že by ti spadla na palec.... A tož jedného dňa nám bylo oznámené, že odrazíme od břeha. Došeli za mnú šif-generál, polěskal ňa po zádech a povídá: "Matúšu, ide do tuhého. Nachystajsi niekoľik nafúknutých puchýřů z prasacka - čím věcej, tým lepší. Dyž budeš moset "v plnej polni skočit do moře, tož jeden puchýř by ňa neuněš..." "No, to teda měl pravdu!" - súhlasil sem a dělál, že im věřim. "Šif byl samá pantla, samá fangla, čerstvo barvama pomalovaný a muzika vyhrávala. Ale tenkrát si ta lodička naisto nepomyslela, že to bude marš poslední.... A také já - dostala torpédo a zapíchla sa do mořského dna jak vidle do hnoja. No a z celého abtajlungu sem ostál živý enom já."

Vyvalil sem oči, div ně nevypadly: "No - a jak sa vám to podařilo? To umíte tak dobře plavat, alebo ste tých puchýřů měli celý mandel?" "Ale co ňa vede - já plovu jak pantok pod vodou. Vělíkaj došlo k tej záhadnej a prapodivnej cestě osudu!" "Jaký osud? Nelez na hrušku - nespadneš důle..." - připomněl sem im jejich teorii.

"Neskač ně do huby, paradajo!" - zavrčali. "Měli zme odjet o půlnoci a tož sem si řekl, že sa ešče pujdu z pevninu rozlúčit. Přepočítal sem pár grejarů žoldu, nikemu sem nic neřekl a hybak přistavu do takej kameněj šenkovně. Kruci, tam ti byla také chutná, šumná šenkěfka, Talijánka jak plamen!" Ešče věčil sa při tej zpomínce oblízli a oči jim zablikaly jak kocúrovi.... "Očénka měla černé jak fakýr, vlasy až modré a svatojánský chleba není tak hnědý, jakú měla kožu. A kde ses podíval, tam na ni bylo něco na divání. Enom sa kolem ňa

dvakrát zakrúžila a už sem hořál jak věčeť slámy. Pěkné chlapisko sem tenkrát byl, enom co je pravda, a ešče k tomu aj v mariňáckej uniformě - tož si možeš myslet! Mluvit talijánsky sem neuměl, ale očiska - ma sem ji pověděl všecko - a potom aj rukama... No a protože sem ctil našu barvu, tož najprv butélku červeného a nato zasěj butélku bílého vínečka a už byly ruky hore. Jak sem zanotoval: "Nalej ty ně šenkéřecko máz vína, za mnú stojí moja milá, ona by pila...." a tomu sem přidal: "Červené vínečko jak višňa, ty moja galánko, šidiš ňa..."

A už na mě byla přilepená jak známka na kovertě. Nevím, lesti sem ji voněl rozmarýnů, ale hnedkaj ně obtúlala jak svatý obrázek a že: "Siñore, kapišto!" - a já zasěj: "Siñoro, kapišto!" - lebo už sem byl bez krejara. Šak já ti to zaplatím, až sa z moře vrátím.... Enomže tá už měla v tú chvíli tak kalné oči, že nevěděla lesti márn platit já ji, alebo ona mě. Jedno je ale načisto isté, že Talijáné věli mají tú jejich krev prochu pomýšanú ze slovácků....

No ale aj že ve mně žblunkala krev jak ližáčka v kotli, totí vyprávjat nemosím. V tomto momentě sem měl devadesát chuti - ale ani jednu na vojnu.... Nečul sem ani neviděl, enem sem sa tam mrvil jak čmrlák v mechu. A v tu chvíli vpadli do šenkovně taci tři makaróni a tak ňa zliskali, že sem do přistavu lézl po styrech. No a dyž sem sa tam dogúlal - to už bylo dávno po půlnoci - tož lodička byla v sakroch.... No a to je všecko! Kruci, ale mojej Káči to neříkej, lebo tá by ně ešče dneskaj zrychtovala horší než ti tře makaróni....

Zavrtěl sem hlavu, že nepovím ani slovečko - jak bych mohl, zme přeca chlapi.... Stařeček spokojno kývl a že byli rozvojančený, dodali: "Totkaj sem listoval ve starých knížkách a narazil sem tam na rytířské vojny. Ja, panečku, rytíře, to byli ftáci - ti sa měli! Enom jezdili na koňoch, když už rukama nevěděli co dělat, tož sa drcali takýma dlúhýma palicarna, kde keho dostane ze sedla důle. A ináč enom jedli, pili a frejřky oblažovali. Za každým rytířem bylo při hostině smetisko a hladné psisko, lebo rytíř při tem hodokvasu házal ohryzané kosti za sebe. A to brnění co nosili, bylo na mu dušu lepší než naše erární hadry. Enom si zrovnej, že bys v tom brnění došel k muzice a zemlela sa bitka. Chce ňa někdo džognút křivákem - pichne ňa a má po křiváku - lebo sa mu zohne.... Spadneš do bahna, a nic se nestane! Napumpuješ na brnění vodu, lebo to vyčmachtaš v potoku

- a si jak nový! Jed-nú za čas to vypucuješ šmírgl papírem, enom sa to na tobě mekoce až oči přechází. A dybys to aj nekdy pošramotil, zanděš ke kovářovi, dvůma nýtama ti lepne za zadek kus plechu z konzervy - a už ti tam nefučí.... Podle chuti frejřky to možeš natírat vŕejákýma barvama, třebas pětkrát do roka. A dyby byla náročnější, tož sa možeš nabronzovat a si jak vánoční šiška!

Každý rytíř nosil v kapci kus špeku - aby si mohl namastit panty, dyby mu to po cestě vrzálo. Misto řeměna nosili kolem břucha obrůčku z kola od voza, ale temu sciplešimu stačila aj z tragača. K celej téj plechovej parádě patřila aj šabla. Tú měl rytíř na to, aby s ňú mohl "vypucovat" pošramotěnú čest svojú, lebo svoje frejřky. A dyž enom jedl, pil a páchal "orchydeje", tož nakonec byla šabla dobrá aj nato, aby sa s ňú mohl vysekat z dluhů....

Tedy pravda, všecko nemůže byt akorát a aj brnění mělo svojú chybu - teda tmavý fléček. Nejstrašnější bylo, dyž sa takovému rytířovi dostala pod brnění blecha! Jak hnedkaj neměl po ruce klíček od gati, alebo - nedaj bože - aby sa mu zasekl zámek, to byla tragédie v plechu! To se spolem tak dlúho mlátili, až padli obá....

Dyž sa dlúho nic nedělo a na rytířa dopadl stesk a smutek a začala ho svrbět koža - obtúlil manželku lebo frejřku, zamkl opasek cudnosti a jél do světa hledat novou vojnu....

Dyž sa za pár rolů vrátil živý lebo mrtvý, našel děcek plné cimbuří! lebo v tem bojovném tulu zapomněl ten klíček od opasku na stole...."

"Vidim, Mistře, že se hodláte podílet na výstavě" Kolik tváří má láska...."

Nápoje: Pavla	první člověk	tudový	televizní hitparáda	český plážový volejbalista	chem. zn. thulium		lice mince	létaji hmyz	zastřešené
uchazeč	A	D	E	P	T	značka Automotoklubu	A	M	K
radius	D	O	S	A	H	přítel tajemky		O	R
tropické šlenství	A	M	O	K	čas tenisové hry foukat	S	E	T	Y
osobní zájmeno	M	Y	odklopit vesna	O	D	K	R	Y	T
	indiánská trofej	1. část tajemky česká pračka	7	S	O	U	Z	L	E'
stanovy	S	T	A	T	U	T	Y	druh elektroniky	ne tato (nářeč.)
druh sebeobran	K	A	R	A	T	E	písečka SPZ hládk	P	E
a sice	A	T	O	odsouhlasit	příslušník spánosti	C	L	E	N
iniciály režiséra Pynchama	L	R	uschopená	U	Z	N	A	N	A
chem. zn. proaknia	P	O	dopal osobní zájmeno	Z	L	O	S	T	prádek v květu
	televizní zkušební obrazec moje	M	O	N	O	S	K	I	P
božský pokrm	M	A	N	A	zde	T	A	D	Y
ruské ukazovací zájmeno	E	T	O	T	Evropán	I	T	A	L

"Zase jsi dostal pětiku z dějepisu!"
rozčiluje se otec na svého syna.

"Jak mi to vysvětlíš?"

"Nechtěl jsem být zrádcem."

"Cože...?"

"Učitel ze mne páčil, kdo prý zabil
Césara, ale já jsem mlčel a nikoho
jsem neprozradil!"

"Z vás by byl znamenitý zločinec."

"Proč myslíte, pane řediteli?"

"Když odejdete, po vaší práci
nezůstane ani stopa!"

"Pane vrchní, ta porce je k smíchu!"

"To se mi ulevilo, ostatní hosté jen
nadávají."

RESTAURACE U

"Tu záchytku ruším -- pošlete sem odšahovku!"

HABER - PILOT
Pty Limited
PRODUCTION

AUSTRALSKÉ LISTY

Vydává: **HABER - PILOT** Pty Limited

A.C.N. 002 830 613

7 Boonah Street

WENTWORTHVILLE

NSW 2145

Tel. (02) 9636 1873

Fax. (02) 9631 2024

Vedoucí redaktorka:

Jana Haberová a redakční kruh

Názory redakce se nemusí ztotožňovat s obsahem příspěvků.

Časopis vychází jednou za dva měsíce.

FINANČNÍ PORADENSTVÍ

Saxby Bridge

*Máte problém s vysokými daněmi?
Nemáte dostatek financí na koupi nového domu?
Chcete proniknout do světa burzovních spekulací?
Nejste spokojeni s bankovními službami?*

Na tyto a mnoho jiných otázek vám může pomoci najít odpověď

Radim Haupt (B.Ec.)

nezávislý finanční konsultant

- cena? - 45 minut vašeho času!

Pro bezplatnou konzultaci volejte (02) 9202 2400

Saxby Bridge Pty Ltd A.C.N. 057 915 312

Saxby Bridge House, 4 O'Connell St.,

SYDNEY NSW 2000

NEW AGAIN

PTY LTD

Opravy karoserie, nový lak, vnější i
vnitřní úpravy, odstranění rezu, všechny
modely a druhy aut.

BODY REPAIRS

7 b PERAK St. MONA VALE
telefon: (02) 9999 2595

Zveme vás na nezapomenutelnou dovolenou

MAGNETIC ISLAND

Ostrov věčného léta, romantických zálivů, zlatých pláží a kokosových palm, je osm kilometrů od Towansville v severním Queenslandu. Má rozlohu 52 kilometrů a je z větší části národním parkem. Ostrov má všechny služby města, obchody, 15 výborných restaurací, 4 turistické resorty, golfové a tenisové kurty, plachetnice, procházky panenskou přírodou. Je zde zábava pro dospělé i pro děti.

Nabízíme moderní, kompletně vybavené dvoulůžnicové (pro 5 osob) a jednolůžnicové (pro 3 osoby) byty na pláži Nelly Bay s nádherným výhledem na moře. Na požádání zašleme fotografie a další informace. Navštivte nás a my vám promítne video.

Týdenní pronájem - \$290. - za jednolůžnicový byt.

Beachside Palms Holiday Units

Frank Baychek

7 Wilberforce Ave, Rose Bay, NSW 2029, tel (02) 9371 9164

Pohled z okna bytu.

110

**Stěhování nábytku,
mezistátní - zámoří.**

Brisbane, Melbourne - týdně

Nth QLD, SA & WA - čtrnáctidenně.

(02) 9365 5535

Bezplatné porady.

Bezpečné a odborné uskladnění.

fax (02) 9365 5304

1a Palmerson Grv. (roh Atherton Rd) OAKLEIGH 3166

Tel: (03) 9564 7679 Fax: (03) 9564 7752

AH: (03) 9801 2796 Mob: 041 201 6556

Lic. No. 31446

ZAŘÍDÍME:

*Vaše cesty do celého světa.
Návštěvy z České i Slovenské republiky.
Cesty kolem světa. Ubytování, půjčování aut.
EURORAIL- vlakem po Evropě.
Cesty lodí, autobusové zájezdy.
Cestování po Austrálii a další.*

SUSTEK

LUST NOMINEES P/L TRADING
AS PAINT SPOT

DISTRIBUTORS OF PAINT
AND PAINTERS' SUPPLIES

Ph: 9557 4109, 9557 2863

Fax: 9557 4924

378 Centre Rd, Bentleigh 3204

BENTLEIGH PAINT SPOT

**Chcete vymalovat dům,
zkrášlit byt?
Využijte služeb české firmy,
která nabízí všechny služby
pro malíře,
spolu s radou odborníků.**

volejte: 03 9557 4109, 03 9557 2863

APPLIED COMPUTER SYSTEMS (Australia)

Nabízí systém vytvořený zvlášť pro vás! (viz obal)

MULTIMEDIA

Capture video in real-time to your hard disk. Editing with special effects and sound. Playback under Windows in true colours. Full motion CD video playback.

TV-VIDEO

Live TV on your PC. Capture single frame at 320 x 240. Tiling or photo retouching. Full motion sequencer. Record to tape in S-VHS quality.

VIDEO-PRO

Linear or nonlinear editing. Quality of output up to Betacam. Time code for single frame accuracy. Adjustable compression digital recording.

CZECH

AIRLINES

FLY OK FLY ČSA

**POHODLNÁ CESTA DO
PRAHY A EVROPY
S VÝBORNÝM SPOJENÍM ZE
SINGAPURU A BANGKOKU**

Kontaktujte naše cestovní kanceláře nebo přímo:

**CZECH
AIRLINES**

Suite 809, AUSTRALIA SQUARE TOWER, SYDNEY
P.O. BOX H110, AUSTRALIA SQUARE, NSW 2000
TELEPHONE: 9247 6196 FACSIMILE: 9232 1713